

Udskriftsdato: 1. januar 2026

CIR1H nr 9745 af 22/09/2023 (Gældende)

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Covid-19-relateret kriminalitet

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: CMS VB 9582

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Covid-19-relateret kriminalitet

Bemærk, at straffelovens § 81 d blev ophævet den 1. januar 2022, men at overtrædelser, der er begået forud herfor, stadig straffes. Fsva. udnyttelse af covid-19-hjælpepakker, se pkt. 5.4.

1. Overblik og tjekliste

Som følge af covid-19-epidemien i Danmark er der vedtaget lovforslag og bekendtgørelser, som har betydning for anklagemyndighedens behandling af straffesager. Det gælder navnlig i forhold til anklagemyndighedens sanktionspåstand i straffesager, som har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark.

Ændring af retsplejeloven, straffeloven og udlændingeloven

Med lov nr. 349 af 2. april 2020 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og udlændingeloven (Skærpet straf for lovovertrædelser med baggrund i eller sammenhæng med covid-19 og blokering af hjemmesider, hvorfra der begås visse lovovertrædelser, som har baggrund i eller sammenhæng med covid-19) er der indsat en bestemmelse i retsplejelovens § 791 d, stk. 1, 2. pkt., hvorefter der kan ske blokering af en hjemmeside, hvis der er grund til at antage, at der fra hjemmesiden begås en overtrædelse af en række opregnede bestemmelser, som har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark. Endvidere er der i retsplejelovens § 791 d, stk. 6, indsat en bestemmelse om, at politiet kan træffe beslutning om blokering såfremt indgrebets øjemed ville forspildes, hvis retskendelse skulle afventes. I så fald skal politiet snarest muligt og senest inden 24 timer fra indgrebets iværksættelse forelægge sagen for retten. Du kan læse mere om bestemmelsen i retsplejelovens § 791 d, stk. 1, 2. pkt. og stk. 6, nedenfor under pkt. 2.1.

Derudover blev der indført en strafskærpselsesbestemmelse i straffelovens § 81 d, hvorefter straffen for en række opregnede lovovertrædelser kan skærpes, hvis lovovertrædelsen har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark. Du kan læse nærmere om bestemmelsen i straffelovens § 81 d nedenfor under pkt. 5.

Endelig er der med loven indsat en bestemmelse i udlændingelovens § 22, nr. 9, hvorefter der kan ske udvisning af en udlænding, såfremt den pågældende idømmes en ubetinget frihedsstraf, der er fastsat efter straffelovens § 81 d. Du kan læse mere om bestemmelsen i udlændingelovens § 22, nr. 9, nedenfor under pkt. 3.

Loven trådte i kraft den 2. april 2020.

Det bemærkes, at de ovennævnte bestemmelser i retsplejelovens § 791 d, stk. 1, 2. pkt. og stk. 6, straffeloven § 81 d, samt udlændingelovens § 22, nr. 9, er ophævet den 1. januar 2022. Reglerne finder fortsat anvendelse på forhold begået efter bestemmelsens ikrafttræden, men forud for ophævelsen heraf, se pkt. 5.1.1.

Du kan læse mere herom under de enkelte afsnit nedenfor.

Epidemiloven og bekendtgørelser udstedt i medfør heraf

Der er i medfør af epidemiloven løbende udstedt en række bekendtgørelser og ændringsbekendtgørelser i som led i håndteringen af Coronavirussygdom 2019 (covid-19).

Du kan læse mere om strafpåstanden for overtrædelser af epidemiloven og bekendtgørelserne under pkt. 6 og pkt. 7.

2. Politiets efterforskning og sagsbehandling

2.1. Blokering af hjemmesider

Med lov nr. 349 af 2. april 2020 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og udlændingeloven (Skærpet straf for lovovertrædelser med baggrund i eller sammenhæng med covid-19 og blokering af hjemmesider, hvorfra der begås visse lovovertrædelser, som har baggrund i eller sammenhæng med covid-19) er § 791 d, stk. 1, 2. pkt. indsat i retsplejeloven.

Bestemmelsen indebærer, at der kan ske blokering af en hjemmeside, hvis der er grund til at antage, at der fra hjemmesiden begås en overtrædelse af følgende bestemmelser i straffeloven, som har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark:

- § 161 (falsk erklæring på tro og love)
- § 163 (urigtig erklæring over for offentlighed myndighed)
- § 171 (dokumentfalsk)
- § 189 (udbredelse af lægemidler, som er uegnede til det angivne formål)
- § 263, stk. 1 (hacking)
- § 263 a (udbredelse af adgangsmidler til et datasystem)
- § 276 (tyveri)
- § 278 (Underslæb)
- § 279 (bedrageri)
- § 279 a (databedrageri)
- § 280 (mandatsvig)
- § 281 (afpresning)
- § 282 (åger)
- § 283 (skyldnersvig)
- § 289 (særligt grov overtrædelse af skatte-, told-, afgifts- eller tilskudslovgivningen)
- § 289 a (svig og særlig grov svig med offentlige midler)
- § 290 (hæleri)
- § 290 a (hvidvask)
- § 300 a (groft uagtsomt bedrageri)
- § 301 (uberettiget anvendelse af betalingsoplysninger)
- § 303 (groft uagtsomt hæleri)

Der er samtidig indsat en bestemmelse i retsplejelovens § 791 d, stk. 6, hvorefter politiet, såfremt indgrebets øjemed i medfør af stk. 1, 2. pkt., ville forspildes, hvis retskendelse skulle afventes, kan træffe beslutning om blokering af en hjemmeside.

I så fald skal politiet snarest muligt og senest inden 24 timer fra indgrebets iværksættelse forelægge sagen for retten. Retten afgør ved kendelse, om indgrebet kan godkendes, og om det kan opretholdes.

Hvis indgrebet efter rettens opfattelse ikke burde være foretaget, skal retten give meddelelse herom til Justitsministeriet.

2.1.1. Anvendelsesområde

2.1.1.1. Indikationskrav – ”grund til at antage”

Det er en betingelse for blokering efter retsplejelovens § 791 d, stk. 1, 2. pkt., at der er grund til at antage, at der fra hjemmesider begås en af de i bestemmelsen oplistede overtrædelser.

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 157 af 2. april 2020 (ændringsforslag af 30. marts 2020 til L 157 af 26. marts 2020, de specielle bemærkninger til § 1, nr. 3), at kravet om, at der skal være grund til at antage, at der fra hjemmesider begås en overtrædelse omfattet af bestemmelsen, skal forstås i overensstemmelse med det tilsvarende udtryk i retsplejelovens § 803 (om beslaglæggelse over for ikke-mistænkte) og retsplejelovens § 804 (om edition).

Der skal således foretages en konkret vurdering på baggrund af bl.a. fremtoningen af domænenavnet og hjemmesiden, herunder om domænenavnet eller hjemmesidens titel har stor lighed med en hjemmeside for en myndighed, organisation, koncessioneret virksomhed eller lignende, og om besøgende på hjemmesiden opfordres til at indtaste NEM-id oplysninger, cpr-nummer og/eller kreditkortoplysninger.

Andre oplysninger på hjemmesiden kan ligeledes indgå i vurderingen, herunder forkert/falsk cvr-nummer og kontaktoplysninger, der henviser til uregistrerede taletidskort, forkerte/falske adresser m.v. Det kan ligeledes indgå, om besøgende opfordres til at rette henvendelse via f.eks. e-mail eller telefon til kontaktoplysninger, der er falske eller har stor lighed med en dansk myndigheds kontaktoplysninger. Der henvises til forarbejderne til lov nr. 157 af 2. april 2020 (ændringsforslag af 30. marts 2020 til L 157 af 26. marts 2020, de specielle bemærkninger til § 1, nr. 3).

2.1.1.2. Kriminalitetskrav

Registreringen af et domænenavn vil ikke i sig selv give grund til at antage, at der begås en af de pågældende lovovertrædelser med baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark, idet registreringen ikke nødvendigvis vil være strafbar. Det forudsættes, at hjemmesiden har et indhold i form af lyd, tekst, video, links, tekniske indretninger eller lignende, der udgør en overtrædelse af de pågældende bestemmelser.

Domænenavnet vil dog, som nævnt ovenfor, indgå som et moment i den samlede vurdering. Kravet om, at der fra hjemmesiden begås en overtrædelse af de pågældende bestemmelser indebærer, at hjemmesiden på blokeringstidspunktet skal have et indhold, der udgør en overtrædelse.

Det indebærer efter Rigsadvokatens opfattelse, at det er tilstrækkeligt, at hjemmesiden kan tilgås af offentligheden, og at hjemmesidens indhold udgør en overtrædelse af en af de opregnede bestemmelser eller et forsøg herpå. Der er altså ikke krav om, at de opregnede overtrædelser skal være fuldbyrdede.

2.1.1.3. Krav om sammenhæng med covid-19-epidemien

Det er en betingelse for blokering af hjemmesider efter retsplejelovens § 791 d, stk. 1, 2. pkt., at overtrædelsen har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien. Det fremgår af lovforslagets specielle bemærkninger til § 1, nr. 1, at det i almindelighed må antages, at overtrædelsen har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark, hvis den tiltalte under påskud af covid-19-epidemien udgiver sig for at repræsentere sundhedsmyndighederne eller lignende med henblik på at få adgang til en borgers hjem, CPR-nummer, NemID eller lignende.

Der henvises i øvrigt til ændringsforslag af 30. marts 2020 til lovforslag nr. 157 af 26. marts 2020 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og udlændingeloven, og til pkt. 5.2 nedenfor om straffelovens § 81 d.

2.1.2. Relation til beslaglæggelsesreglerne

Retsplejelovens regler om beslaglæggelse anvendes ved siden af blokeringsbestemmelsen i § 791 d, og reglerne om beslaglæggelse forudsættes anvendt, når denne fremgangsmåde vurderes praktisk anvendelig. Det vil navnlig gælde i forhold til danske hjemmesider (. dk). Beslaglæggelser af hjemmesider som følge af lovændringen ophører ikke, selvom ændringsloven ophæves.

Der kan i øvrigt findes oplysninger om blokeringer af hjemmesider i Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om Chikane, trusler og vold mod offentligt ansatte mv. (§ 119, § 119 a, § 119 b, § 121 og § 266). Det bemærkes, at sager om blokering af hjemmesider i forbindelse med covid-19 relateret it-kriminalitet ikke skal forelægges for statsadvokaten.

Der henvises endvidere til ændringsforslag af 30. marts 2020 til lovforslag nr. 157 af 26. marts 2020 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og udlændingeloven.

2.1.3. Solnedgangsklausul

Bestemmelserne er underlagt en tidsmæssig begrænsning, idet loven er omfattet af en såkaldt ”solnedgangsklausul”, hvorefter loven som udgangspunkt automatisk blev ophævet den 1. januar 2022, jf. lov nr. 289 af 27. februar 2021 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og udlændingeloven (udskydelse af solnedgangsklausul). Retsgrundlaget for iværksatte blokeringer vil herefter ikke længere være til stede, hvorfor blokeringerne skal ophæves.

Hvis politiet forinden bliver bekendt med, at grundlaget for kendelsen ikke længere er til stede – for eksempel fordi det ulovlige indhold er fjernet fra hjemmesiden – skal politiet hurtigst muligt fjerne blokeringen. Politiet har ikke pligt til løbende at kontrollere indholdet af de blokerede hjemmesider. Dette fremgår af forarbejderne til lov nr. 674 af 8. juni 2017 (lovforslag nr. L 192 af 26. april 2017, de almindelige bemærkninger, pkt. 3.1.3).

2.1.4. Registrering i POLSAS

Sager om blokering af hjemmesider efter retsplejelovens § 791 d skal registreres i POLSAS på en særskilt sag (gerningskode 83188 - blokering af hjemmeside). Herved er det bl.a. muligt ved elektronisk

udtræk at identificere alle sager om blokering af hjemmesider, når blokeringerne skal fjernes som følge af ændringslovens ophævelse.

2.2. Politiets håndhævelse af bekendtgørelser udstedt i medfør af lov om foranstaltninger mod smitsomme og andre overførbare sygdomme (epidemiloven)

Rigspolitiet har løbende udstedt vejledningsmateriale om politiets håndhævelse af bekendtgørelser udstedt i forbindelse med håndtering af covid-19 med senere ændringer. Vejledning med tilhørende actioncards kan findes på PolIntra.

Rigspolitiet har derudover udarbejdet en række Q&As relateret til bl.a. forsamlingsforbud, lukkekrav og restriktioner, som er nærmere reguleret i de nævnte bekendtgørelser. Rigspolitiets Q&A kan findes på www.coronasmitte.dk.

2.3. Afvisning, ulovlig indrejse, varetægtsfængsling og øvrig frihedsberøvelse

2.3.1. Afvisning

En afgørelse om afvisning betyder, at udlændingen nægtes indrejse i Danmark.

Afvisning som led i indsatsen vedrørende covid-19 kan ske efter udlændingelovens § 28, stk. 1, nr. 7, og stk. 3, hvorefter tredjelandssstatsborgere og EU-borgere, der ikke allerede har lovligt ophold i Danmark, kan afvises ved indreisen fra et Schengenland eller et ikke-Schengenland, hvis sundhedsmæssige grunde tilsiger, at udlændingen ikke bør have ophold her i landet. Der henvises i den forbindelse til Justitsministeriets notat om den EU-retlige vurdering af grænsekontrol og afvisning som led i indsatsen vedrørende covid-19.

Efter udlændingelovens § 48, stk. 1, 1. pkt., er kompetencen til at træffe afgørelse om afvisning ved indreisen efter § 28, stk. 1-4, som udgangspunkt tillagt politidirektøren. Det betyder, at politiet, når politiet antræffer en udlænding ved den danske grænse, har mulighed for på stedet at træffe afgørelse om afvisning, hvorefter den pågældende udlænding nægtes indrejse i Danmark. Politiets afgørelse om afvisning ved indreisen kan påklages til Udlændingenævnet, jf. udlændingelovens § 46 a, stk. 2, nr. 3.

2.3.2. Ulovlig indrejse

Udlændinge, der ulovligt indrejser i Danmark – dvs. uden om paskontrollen – kan straffes efter udlændingelovens § 59, stk. 1, nr. 1. Derudover kan en udlænding, der ved at afgive bevidst urigtige oplysninger eller på svigagtig vis skaffer sig adgang til Danmark gennem paskontrollen, straffes efter udlændingelovens § 59, stk. 1, nr. 2. Efter udlændingelovens § 59, stk. 2, straffes den udlænding, der ulovligt opholder sig her i landet uden fornøden tilladelse. Der henvises i den forbindelse Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om udlændingelovens § 59, § 59 a og § 59 b.

2.3.3. Varetægtsfængsling og øvrig frihedsberøvelse

En udlænding kan varetægtsfængsles efter udlændingelovens §§ 35 og 35 a og frihedsberøves efter udlændingelovens § 36 med henblik på at sikre udlændingens udrejse.

Fra den 1. august 2020 er det Hjemrejsestyrelsen, der har ansvar for opgaver vedrørende hjemrejse, som ikke indebærer anvendelse af magt eller tvang, jf. den kongelige resolution af 10. september 2019 i bekendtgørelse nr. 946 af 12. september 2019 om ændring i forretningernes fordeling mellem ministrene.

Hjemrejsestyrelsen har dermed ansvar for den indledende sagsbehandling i forbindelse med frihedsberøvelse med henblik på afvisning, udvisning, overførsel eller udsendelse. Det indebærer bl.a., at Hjemrejsestyrelsen undersøger, om betingelserne for frihedsberøvelse er opfyldt, og om frihedsberøvelse er nødvendig med henblik på at sikre en udlændings tilstedeværelse til brug for behandling af sagen om afvisning, udvisning, overførsel eller udsendelse.

Der henvises i øvrigt til Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om udvisning ved dom og frakendelse af statsborgerskab.

3. Forberedelse

3.1. Udvisning i medfør af udlændingelovens § 22, nr. 9

Det følger af udlændingelovens § 22, nr. 9, at en udlænding kan udvises, hvis den pågældende idømmes en ubetinget frihedsstraf, der er fastsat efter straffelovens § 81 d. Det gælder uanset varigheden af udlændingens ophold her i landet og uanset den pågældendes opholdsgrundlag. Det er i forarbejderne forudsat, at udlændingelovens § 22, nr. 9, er subsidieret i forhold til udlændingelovens § 22, nr. 1-8. Der henvises i øvrigt til Retsudvalgets betænkning af 1. april 2020 til lovforslaget L 157 af 26. marts 2020, de specielle bemærkninger til nr. 12).

Udlændingelovens § 22, nr. 9, blev indsat ved lov nr. 349 af 2. april 2020, som trådte i kraft samme dag og er ved lov nr. 289 af 27. februar 2021 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og udlændingeloven (udskydelse af solnedgangsklausul) forlænget til at gælde frem til den 1. januar 2022.

Bestemmelsen finder fortsat anvendelse i sager, hvor gerningen er begået forud for lovens ophævelse.

Anklagemyndigheden skal på den baggrund være opmærksom på spørgsmålet om udvisning i straffesager mod udlændinge om covid-19-relateret kriminalitet. Der henvises i den forbindelse til Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om Udvisning ved dom.

4. Jura

5. Straf og andre retsfølger

5.1. Skærpet straf for overtrædelser med baggrund i eller sammenhæng med covid-19

Det følger af dagældende § 81 d, stk. 1, i straffeloven, at straffen for overtrædelse af en række opregnede lovovertrædelser, bl.a. om visse formueforbrydelser, forbrydelser mod den offentlige myndighed og forbrydelser mod den offentlige orden og fred, kan forhøjes indtil det dobbelte, hvis lovovertrædelsen har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark. Du kan læse mere om bestemmelsen nedenfor under pkt. 5.3.

Efter dagældende § 81 d, stk. 2, i straffeloven kunne straffen frem til den 1. juli 2022 skærpes yderligere, og således blive fire gange så høj som det hidtidige straffniveau, hvis en af de i stk. 1 nævnte lovovertrædelser havde fundet sted under sådanne omstændigheder, at der uberettiget er opnået eller søgt opnået lån, kredit, støtte, tilskud eller lignende kompensation fra hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19-epidemien. Af lov nr. 893 af 21. juni 2022 om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v., straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love fremgår det imidlertid, at straffen i sager om udnyttelse af covid-19-hjælpespakker, som endnu ikke er afgjorte per 1. juli 2022, alene kan blive indtil dobbelt så høj. Du kan læse mere om bestemmelsen nedenfor under pkt. 5.4.

Med bestemmelsen i dagældende § 81 d, stk. 3, i straffeloven skærpes niveauet endvidere for tillægsbøder for sådanne lovovertrædelser, der vedrører hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19-epidemien. Du kan læse mere om bestemmelsen nedenfor under pkt. 5.5.

Endelig fremgår det af dagældende § 81 d, stk. 4, i straffeloven, at det i almindelighed skulle indgå som en straffskærpende omstændighed, hvis andre overtrædelser end de opregnede har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark. Du kan læse mere om bestemmelsen nedenfor under pkt. 5.6.

5.1.1. Solnedgangsklausul og pådømmelsestidspunkt

Straffelovens § 81 d blev som nævnt under pkt. 1. ophævet pr. 1. januar 2022, jf. lov nr. 289 af 27. februar 2021 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og udlændingeloven (udskydelse af solnedgangsklausul).

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 349 af 2. april 2020 om ændring af bl.a. straffeloven (L 157 af 26 marts 2020 de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3.), at retsvirkningen af ophævelsen ved lovens solnedgangsklausul er, at straffskærpelserne i straffelovens § 81 d ikke længere finder anvendelse.

Det fremgår endvidere af forarbejderne, at den skærpede straf forudsættes at gælde for sager om overtrædelse af de i § 81 d, stk. 1, nævnte bestemmelser, der er begået efter lovens ikrafttræden og forud for dens ophævelse, uanset om sagerne pådømmes efter datoen for ophævelsen, dvs. den 1. januar 2022.

Det samme gælder for sager om lovovertrædelser, der ikke er omfattet af stk. 1 eller 2, men hvor den strafbare handling har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark, jf. § 81 d, stk. 4.

Se i øvrigt det under pkt. 5.4 anførte om lov nr. 893 af 21. juni 2022 om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v., straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love, hvorefter personer, der har begået svindel m.v. med hjælpepakker, mens straffelovens § 81 d fortsat var i kraft, men som endnu ikke har modtaget endelig dom herfor, efter den 1. juli 2022 skal kunne idømmes indtil dobbelt – frem for indtil fire gange – straf i forhold til den straf, der ville være idømt for tilsvarende forhold, der ikke har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark.

5.2. Straffelovens § 81 d

5.2.1. Betingelsen om at overtrædelsen har "baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark"

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 349 af 2. april 2020 (L 157 af 26. marts 2020, de specielle bemærkninger til § 1, nr. 1), at betingelsen om, at overtrædelsen "har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark" indebærer, at den pågældende lovovertrædelse helt eller delvis skal have været motiveret af eller have til formål at udnytte den situation i landet, som covid-19-epidemien i Danmark har medført.

Det gælder uanset, at den pågældende under normale omstændigheder også ville have begået den samme form for kriminalitet, f.eks. ved brug af andre hjælpemidler eller ved hjælp af en anden metode. Det er endvidere uden betydning, om epidemien fortsat er i gang på det tidspunkt, hvor lovovertrædelsen begås, hvis handlingen i øvrigt har baggrund i eller sammenhæng med covid-19.

Det vil bero på en konkret vurdering af den begåede lovovertrædelse, herunder særligt overtrædelsens karakter, formål og kontekst, om betingelsen er opfyldt.

Det må dog i almindelighed antages, at en overtrædelse af de i § 81 d, stk. 1, nævnte bestemmelser har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark, hvis overtrædelsen vedrører hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19 epidemien eller værnemidler såsom håndsprit og mundbind eller andre knappe ressourcer i den aktuelle situation.

Det skal dog bemærkes, at det vil derimod have formodningen imod sig, at f.eks. overtrædelser vedrørende værnemidler, der ikke udgør en knap ressource i den konkrete situation, vil være motiveret af eller have til formål at udnytte situationen. Det blotte forhold, at der stjæles værnemidler i en sådan situation, vil således ikke indebære, at overtrædelsen vil være omfattet af strafskærpelsen i straffelovens § 81 d, stk. 1, jf. bl.a. justitsministerens besvarelse af 30. marts 2020 af spørgsmål nr. 85 fra Folketingets Retsudvalg til L 157. Se i øvrigt forarbejderne til lov nr. 431 af 16. april 2021 om ændring af lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og udlændingeloven (L 110 af 25. november 2020, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.1.1.1.).

Ligeledes må det i almindelighed antages, at overtrædelsen har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark, hvis den tiltalte under påskud af covid-19-epidemien udgiver sig for at repræsentere sundhedsmyndigheder eller lignende med henblik på at få adgang til en borgers hjem, cpr-nummer, NemID eller lignende.

Et yderligere eksempel på en lovovertrædelse, der efter omstændighederne vil kunne anses for at have baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark, idet gerningsmanden ved lovovertrædelsen udnytter den situation, som epidemien har medført, vil være indbrudstyverier m.v. i butikker, restauranter, frisørsaloner, uddannelsessituationer, kontorbygninger eller lignende, som efter myndighedernes påbud eller opfordring holder lukket i et forsøg på at forebygge og hindre smittespredning. Det fremgår af Retsudvalgets betænkning af 1. april 2020 til lovforslaget (L 157 af 26. marts 2020), pkt. 3: Udtalelse fra Justitsministeren.

5.2.2. Tilregnelser

Strafansvar for overtrædelse af bestemmelsen kræver, at der er det fornødne forsæt, jf. straffelovens § 19. Gerningsmanden skal således have forsæt i relation til samtlige objektive momenter.

5.2.3. Strafansvar for juridiske personer

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 349 af 2. april 2020 (L 157 af 26. marts 2020, de specielle bemærkninger til § 1, nr. 1, at strafskærpselsesbestemmelsen i § 81 d omfatter strafansvar for såvel fysiske som juridiske personer, jf. straffelovens § 306, hvorefter der kan pålægges selskaber mv. (juridiske personer) strafansvar for overtrædelse af straffeloven efter reglerne i lovens kapitel 5.

Det bemærkes endvidere, at det i forarbejderne til straffelovens § 306 er antaget, at det navnlig vil være de straffelovsovertrædelser, der begås for at skaffe den juridiske person vinding, som i praksis vil give anledning til strafansvar for den juridiske person. Som eksempler på sådanne overtrædelser nævnes i forarbejderne afgivelse af urigtige erklæringer på virksomhedens vegne, aktiv bestikkelse, bedrageri samt skatte- og momssvig.

Det fremgår endvidere af forarbejderne, at strafansvar for den juridiske person ikke udelukker et individuelt strafansvar for den person, der forsætligt har overtrådt den pågældende straffelovsbestemmelse.

I tilfælde, hvor der kan være grundlag for at gøre et strafansvar gældende over for en juridisk person for overtrædelse af f.eks. straffelovens § 161 (falsk erklæring), § 171 (dokumentfalsk) eller §§ 289 og 289 a (henholdsvis svig og særligt grov svig med nationale midler), skal der – ud over tiltale mod virksomheden – således i almindelighed også gøres et strafansvar gældende mod de pågældende enkeltpersoner.

Ifølge straffelovens § 26, stk. 1, omfatter bestemmelser om strafansvar for selskaber mv., med mindre andet er bestemt, enhver juridisk person, herunder aktie-, anparts- og andelsselskaber, interessentskaber, foreninger, fonde, boer, kommuner og statslige myndigheder.

Strafansvaret omfatter endvidere enkeltmandsvirksomheder, for så vidt disse navnlig under hensyn til deres størrelse og organisation kan sidestilles med de selskaber, der er nævnt i straffelovens § 26, stk. 1. Dette fremgår af straffelovens § 26, stk. 2.

I straffelovens § 27 er fastsat de nærmere betingelser for juridiske personers strafansvar. Efter bestemmelsen forudsætter strafansvar for en juridisk person, at der inden for dens virksomhed er begået en overtrædelse, der kan tilregnes en eller flere personer knyttet til den juridiske person eller den juridiske person som sådan.

Om strafansvar for juridiske personer, herunder rette ansvarssubjekt, henvises til Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om strafansvar for juridiske personer.

5.2.4. Samtidig anvendelse af øvrige strafskærpselsesbestemmelser

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 349 af 2. april 2020 (L 157 af 26. marts 2020, pkt. 2.1.3. i de almindelige bemærkninger), at såfremt et forhold samtidig er omfattet af straffelovens § 81 d, stk. 1 eller 2, og straffelovens § 81 a (om strafforhøjelse og skærpselse af straffen ved banderelaterede konflikter),

§ 81 b (om strafforhøjelse for skyderi mv. på frit tilgængeligt sted) eller § 81 c (strafskærper for lovovertrædelser begået inden for en skærpet strafzone), kan der rejses tiltale under henvisning til flere anvendelige bestemmelser, og der kan straffes i sammenstød.

Det fremgår endvidere af forarbejderne, at det forudsættes, at straffen i sådanne tilfælde udmåles efter den bestemmelse, der konkret indebærer den højest forskyldte straf, dvs. strafniveauet efter § 81 d, stk. 1 eller 2, eller efter § 81 a, § 81 b eller § 81 c.

Anvendelse af straffelovens § 81 d, stk. 4 udelukker ikke samtidig anvendelse af straffelovens §§ 81, 81 a, 81 b eller 81 c. Det bemærkes, at der ikke vil kunne idømmes fængsel på over 20 år, jf. straffelovens § 33, stk. 2.

5.2.5. Registrering i POLSAS

Anklagemyndigheden skal i sager om overtrædelser af straffeloven, hvor straffen i medfør af strafskærpesbestemmelserne i straffelovens § 81 d, skærpes, registrere dette i POLSAS. Anklagemyndigheden skal anvende feltet ”anmærk” (anmærkningsfeltet) i afgørelsesbilledet i POLSAS, hvor det skal anføres hvilke(n) bestemmelse(r) i straffelovens § 81 d, der er anvendt af domstolene i den konkrete sag, dvs. enten

- § 81 d, stk. 1,
- § 81 d, stk. 2, (anvendes fortsat pr. 1. juli 2022 ved sager som vedrører svindel m.v. med hjælpepakker)
- § 81 d, stk. 3, eller
- § 81 d, stk. 4.

Det er vigtigt, at anmærkningen af de anførte bestemmelser i feltet sker specifikt som anført ovenfor. Det bemærkes i den forbindelse, at det ikke er tilstrækkeligt at anføre i feltet, at der henvises til de bestemmelser, der fremgår af dommen. Det er endvidere vigtigt, at registrering af bestemmelsen sker hver gang, bestemmelsen er anvendt, og at det endvidere sikres, at der sker opdatering i feltet, såfremt byrettens dom ændres i højere instans. Statsadvokaterne skal i den forbindelse være opmærksomme på, at politikredsen får tydelig besked om landsrettens resultat, herunder hvilken bestemmelse i straffelovens § 81 d, som landsretten måtte have anvendt.

Det skal således være resultatet af den endelige afgørelse, der markeres i feltet.

5.3. Straffelovens § 81 d, stk. 1 - skærpet straf for visse forbrydelser

Efter straffelovens § 81 d, stk. 1, kan straffen for overtrædelse af følgende bestemmelser i straffeloven forhøjes indtil det dobbelte, hvis lovovertrædelsen har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark:

- § 119 (vold og trusler mod personer i offentlig tjeneste)
- § 119 a (chikane af personer i offentlig tjeneste)
- § 120 (vold og trusler mod personer i offentlig tjeneste ved hjælp af opløb)
- § 121 (fornærmelig tiltale mod personer i offentlig tjeneste)
- § 122 (ydelse af bestikkelse)
- § 133 (farlige opløb)

- § 134 (ufarlige opløb)
- § 134 a (grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted)
- § 134 b (maskeringsforbud)
- § 135 (ugrundet udrykning af politi, ambulance m.v.)
- § 144 (modtagelse af bestikkelse)
- § 161 (falsk erklæring på tro og love)
- § 163 (urigtig erklæring over for offentlighed myndighed)
- § 171 (dokumentfalsk)
- § 189 (udbredelse af lægemidler, som er uegnede til det angivne formål)
- § 247, stk. 2 (vold mod personer, der efter karakteren af deres arbejde er særlig udsatte for vold)
- § 263, stk. 1 (hacking)
- § 263 a (udbredelse af adgangsmidler til et datasystem)
- § 276 (tyveri)
- § 276 a (indbrudstyveri)
- § 278 (underslæb)
- § 279 (bedrageri)
- § 279 a (databedrageri)
- § 280 (mandatsvig)
- § 281 (afpresning)
- § 282 (åger)
- § 283 (skyldnersvig)
- § 288 (røveri)
- § 289 (særligt grov overtrædelse af skatte-, told-, afgifts- eller tilskudslovgivningen) (Se pkt. 5.4)
- § 289 a (svig og særlig grov svig med offentlige midler) (Se pkt. 5.4)
- § 290 (hæleri)
- § 290 a (hvidvask)
- § 293 (brugstyveri)
- § 299, stk. 2 (returkommission)
- § 300 a (groft uagtsomt bedrageri)
- § 301 (uberettiget anvendelse af betalingsoplysninger)
- § 303 (groft uagtsomt hæleri)

Det fremgår af forarbejderne til loven (L 157 af 26. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3 og de specielle bemærkninger § 1, nr. 1), at straffniveauet for de i § 81 d, stk. 1 nævnte lovovertrædelser som udgangspunkt skal forhøjes til omkring det dobbelte i forhold til den straf, der ville være fastsat af domstolene for tilsvarende overtrædelser, der ikke har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark. Der vil dog ikke kunne idømmes fængsel på tid over 20 år, jf. straffelovens § 33, stk. 2.

I forhold til straf for overtrædelse af straffelovens §§ 289 og 289 a se da pkt. 5.4.

Lovovertrædelser der hidtil er straffet med bøde, vil fremover i visse tilfælde som udgangspunkt skulle straffes med fængsel. Det vil f.eks. omfatte berigelsesforbrydelser efter straffelovens §§ 276 og 276 a, der i dag straffes med bøde, hvis forbrydelsen er af mindre strafværdighed, jf. § 287, f.eks. som følge af det stjålne begrænsede økonomiske værdi.

Det fremgår endvidere af pkt. 2.1.3. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at loven forudsætter, at der skal udmåles en fængselsstraf i gentagelsestilfælde for lovovertrædelser, der har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark, f.eks. hvis en person, der tidligere er straffet for at have stjålet enkelte flasker håndsprit i et supermarked, dømmes for endnu et tilfælde af tyveri af håndsprit, som på gerningstidspunktet er en knap ressource.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at det vil have formodningen imod sig, at overtrædelser vedrørende værnemidler, der ikke udgør en knap ressource i den konkrete situation, vil være motiveret af eller have til formål at udnytte situationen. Det blotte forhold, at der stjæles værnemidler i en sådan situation, vil således ikke indebære, at overtrædelserne vil være omfattet af strafskærpelsen i straffelovens § 81 d, stk. 1, jf. bl.a. justitsministerens besvarelse af 30. marts 2020 af spørgsmål nr. 85 fra Folketingets Retsudvalg til L 157. Se i øvrigt forarbejderne til lov nr. 431 af 16. april 2021 om ændring af lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og udlændingeloven (L 110 af 25. november 2020, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.1.1.1.).

Det forudsættes endvidere ikke, at butikstyverier af varer med en begrænset økonomisk værdi i første-gangstilfælde skal kunne straffes med fængsel, uanset at det stjalne er et værnemiddel, der udgør en knap ressource, og at tyveriet således i almindelighed vil være begået med baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien. Dette fremgår af Justitsministeriets besvarelse af 28. marts 2020 af spørgsmål nr. 22 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende lovforslaget.

Ifølge pkt. 2.1.3. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget forudsætter loven endvidere, at der vil skulle udmåles en fængselsstraf, hvis en overtrædelse, der i almindelighed anses for at være af ringe strafværdighed, er særligt strafværdig som følge af den aktuelle covid-19-epidemi. Det vil bl.a. kunne være tilfældet ved enkeltstående tilfælde af tyveri af genstande, som normalt har en begrænset økonomisk værdi, men som pga. epidemien er en knap ressource, f.eks. tyveri af værnemidler, testudstyr, medicin eller lignende fra hospitaler, lægeklinikker mv., idet tyveriet forhindrer sundhedspersonale i at beskytte sig selv og patienterne mod smitte og dermed skader muligheden for at forebygge smittespredning.

Der vil dog kunne idømmes en bødestraf i enkeltstående tilfælde af tyveri af genstande, som normalt har en begrænset økonomisk værdi, selv om den pågældende genstand pga. covid-19-epidemien i Danmark er en knap ressource, f.eks. tyveri af værnemidler, testudstyr, medicin eller lignende fra hospitaler, lægeklinikker mv. Som et eksempel herpå kan fremhæves den situation, at sundhedsfagligt personale i f.eks. en lægepraksis eller på et hospital i en stresset situation tager en mindre mængde håndsprit med hjem efter arbejde. Dette fremgår af Retsudvalgets betænkning af 1. april 2020 til lovforslaget (L 157 af 26. marts 2020), pkt. 6: Bidrag til betænkningen.

Et andet eksempel, hvor der skal idømmes en bødestraf, er den situation, hvor en person modtager eller køber håndsprit til en værdi af 1.100 kr., som den pågældende bestemt formoder er fremskaffet på ulovlig vis. Et sådant tilfælde vil udgøre hæleri efter straffelovens § 290 og vil som udgangspunkt skulle sanktioneres med en bøde på 2.000 kr. Det fremgår af lovforslagets specielle bemærkninger til § 1, nr. 1, at der fremover for en sådan overtrædelse som udgangspunkt vil skulle ske en fordobling af bøden til 4.000 kr.

Der vil således kunne være tilfælde, hvor lovovertrædelserne – uanset at den er begået med baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien – har en ringe strafværdi, eller hvor der foreligger sådanne formildende omstændigheder, at der fortsat bør nedlægges påstand om en bødestraf.

For så vidt angår overtrædelser, der normalvis straffes med en længere fængselsstraf, kan det undtagelsesvist forekomme, at en forhøjelse af straffniveauet med indtil det dobbelte ikke vurderes at stå i rimeligt forhold til den begåede kriminalitet sammenholdt med tilsvarende overtrædelser, der ikke har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet for visse forhold omfattet af straffelovens § 288, stk. 2, om røveri af særlig grov beskaffenhed.

Det fremgår af pkt. 2.1.3. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget og af de specielle bemærkninger til § 1, nr. 1, at straffen efter straffelovens § 81 d, stk. 1, i disse tilfælde alene forudsættes at skulle skærpes med en tredjedel.

Fastsættelsen af straffen vil altid bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og de angivne straff niveauer vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i lovens 10. kapitel.

For konkrete eksempler på anvendelsesområdet for straffelovens § 81 d, stk. 1, henvises til forarbejderne til loven (L 157 af 26. marts 2020), herunder navnlig de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1, og ændringsforslag om udvidelse af bestemmelsens anvendelsesområde). Det bemærkes, at der i Retsudvalgets betænkning af 1. april 2020 til lovforslaget (L 157 af 26. marts 2020) er sket en præcisering af strafansvaret for tyveri i enkeltstående tilfælde, jf. ovenfor. Endvidere henvises til justitsministerens svar på spørgsmål fra Retsudvalget vedrørende lovforslaget.

5.4. Straffelovens § 81 d, stk. 2 - skærpet straf for udnyttelse af covid-19 hjælpepakker (NB: Ændring pr. 1. juli 2022)

5.4.1. Hjælpepakker

Det fremgår af forarbejderne til loven (L 157 af 26. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3.), at begrebet ”hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19-epidemien” dækker over de erhvervs- og jobrettede tiltag m.v., som regeringen har lanceret med henblik på at afbøde de negative økonomiske konsekvenser af spredningen af covid-19 for lønmodtagere, arbejdspladser og virksomheder.

Begrebet er dynamisk og omfatter såvel de allerede lancerede hjælpepakker, som yderligere hjælpepakker, der måtte blive lanceret på et senere tidspunkt.

Det fremgår endvidere af lovforslagets specielle bemærkninger til § 1, nr. 1, at begrebet hjælpepakker bl.a. dækker over følgende, som er lanceret pr. 25. marts 2020:

- Kompensationsordning for tab ved aflysning af større arrangementer
- Lønkompensationsordning til virksomheder i økonomisk krise
- Kompensationsordning for virksomheders faste udgifter
- Kompensationsordning for selvstændige og freelancere
- EKF (likviditetskaution, garanti for lån)
- Rejsegarantifonden
- Garantiorordninger for SMV'er og større virksomheder (garanti for lån)
- Offentlige indkøb

- Udvidet ret for arbejdsgiver til refusion og for selvstændige til sygedagpenge som følge af covid-19

Ovennævnte hjælpepakker er nærmere beskrevet i de specielle bemærkninger til § 1, nr. 1, i lovforslaget.

5.4.2. Anvendelsesområde

Det fremgår af forarbejderne til loven (L 157 af 26 marts 2020, de specielle bemærkninger til § 1, nr. 1), at § 81 d, stk. 2, omfatter enhver lovovertrædelse, der har fundet sted under sådanne omstændigheder, at der uberettiget er opnået eller søgt opnået lån, kredit, støtte, tilskud eller lignende kompensation fra hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19-epidemien. Bestemmelsen vil derfor også kunne være overtrådt, hvis en person eller virksomhed har afgivet urigtige eller vildledende oplysninger eller fortiet oplysninger med forsæt til svigagtigt at opnå kompensation fra hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19-epidemien, uanset om kompensationen hermed er opnået.

Det bemærkes, at loven ikke ændrer på, hvornår en overtrædelse er af særlig grov karakter og således efter straffelovens § 289 a skal straffes efter § 289. Denne grænse er efter praksis ca. 500.000 kr.

Der henvises til de specielle bemærkninger (L 157 af 26 marts 2020, de specielle bemærkninger til § 1, nr. 1) for konkrete eksempler for det tiltænkte anvendelsesområde for bestemmelsen i straffelovens § 81 d, stk. 2.

Efter straffelovens § 81 d, stk. 2, som var gældende indtil den 1. januar 2022, kunne straffen for de i stk. 1, nævnte lovovertrædelser forhøjes således, at straffen blev fire gange så høj, hvis lovovertrædelsen havde fundet sted under sådanne omstændigheder, at der uberettiget var opnået eller søgt opnået lån, kredit, støtte, tilskud eller lignende kompensation fra hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19-epidemien.

Det er som nævnt under pkt. 5.1.1. forudsat i forarbejderne til lov nr. 349 af 2. april 2020, at § 81 d fortsat skal finde anvendelse på overtrædelser begået efter ikrafttræden af bestemmelsen og forud for ophævelse heraf, uanset om overtrædelserne pådømmes efter ophævelsen, dvs. den 1. januar 2022.

Ændring pr. 1. juli 2022 (fra fire gange højere straf til dobbelt straf)

Den 15. december 2021 blev der mellem regeringen, Dansk Folkeparti, SF og Det Konservative Folkeparti indgået en flerårsaftale om kriminalforsorgens økonomi i 2022- 2025. Det fremgår bl.a. af aftalen, at kriminalforsorgen står i en situation, hvor der er for få fængselspladser, og hvor virkningen af strafskærperne vedrørende covid-19-relateret kriminalitet forventes at forværre belægspresset i kriminalforsorgen betydeligt i de kommende år. Det fremgår på den baggrund, at aftalepartierne er enige om, at for personer, som har svindlet m.v. med hjælpepakker, og som derfor kan få skærpet straffen indtil fire gange højere, ændres ordningen, så de pågældende i stedet kan få skærpet straffen indtil det dobbelte.

Aftalen er udmøntet ved lov nr. 893 af 21. juni 2022 om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v., straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love. Der er i lovens § 6 indsat nye § 4, stk. 4 og 5, i dagældende lov nr. 349 af 2. april 2020.

Det fremgår således af § 4, stk. 4, i lov nr. 349 af 2. april 2020, at der ved pådømmelse fra og med den 1. juli 2022 af forhold omfattet af straffelovens § 81 d, stk. 1, ikke skal ske straffeskærpelse efter straffelovens § 81 d, stk. 2.

Ændringen medfører, at der for overtrædelser, som var omfattet af straffeskærpelsen i den dagældende straffelovs § 81 d, stk. 2, og som pådømmes efter lovens ikrafttræden, fremover alene vil kunne fastsættes en straf, der er dobbelt så høj frem for 4 gange højere, end den straf, der ville være idømt for overtrædelser, der ikke har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark.

I verserende sager skal anklageskriftet berigtiges således, at citeringen af dagældende straffelovs § 81 d, stk. 2, udgår, og der alene nedlægges påstand om skærpet straf i medfør af straffelovens § 81 d, stk. 1, idet det følger af § 4, stk. 4, i lov nr. 349 af 2. april 2020, som er indsat ved § 6 i lov nr. 893 af 21. juni 2022, at der ved pådømmelse fra og med den 1. juli 2022 af forhold omfattet af straffelovens § 81 d, stk. 1, ikke skal ske straffeskærpelse efter straffelovens § 81 d, stk. 2.

Straflempelsen har ikke betydning for personer, der på tidspunktet for lovens ikrafttræden har modtaget endelig dom for en overtrædelse, hvor straffen er skærpet efter straffelovens § 81 d, stk. 2.

Det fremgår endvidere af § 4, stk. 5, i lov nr. 349 af 2. april 2020, at straffelovens § 81 d, stk. 3, (udmåling af tillægsbøde ved udnyttelse af covid-19-hjælpepakker) fortsat finder anvendelse i sagerne. Det følger af bemærkningerne til lovforslaget, at det er hensigten, at personer, der har begået svindel m.v. med hjælpepakker, fortsat skal kunne idømmes tillægsbøder, der er fire gange så høje som den tillægsbøde, som den pågældende ville være idømt i sager, der ikke omhandler udnyttelse af covid-19-hjælpepakker.

Forhøjelsen gælder både fængsels- og bødestraf. Der vil dog ikke kunne idømmes fængsel på tid over 20 år, jf. straffelovens § 33, stk. 2.

Se i øvrigt forarbejderne til lov nr. 893 af 21. juni 2022 (L 180 af 27. april 2022, de almindelige bemærkninger pkt. 2.5).

Det bemærkes, at behandlingen af straffesager med påstand om skærpet straf for udnyttelse af covid-19-hjælpepakker var sat i bero i perioden mellem den 22. februar 2022 og den 30. juni 2022 med henblik på at afvente lovforslagets behandling.

Højesteret har i to afgørelser fra 9. september 2022 (U 2022.4820H/AM2022. 09.09H og U 2022.4486/AM2022. 09.09H2) fastslået, at straffen som udgangspunkt skal fastsættes til det dobbelte af normalstraffen.

I U2022. 4820H som vedrørte en sag om straf for svindel med covid-19-hjælpepakker, hvor forholdene var begået, mens § 81 d var i kraft, men først pådømt efter den 1. juli 2022, jf. lov nr. 893 af 21. juni 2022, udtalte Højesteret, at der ikke i forarbejderne til straffelovens § 81 d eller til lovændringen i 2022 er grundlag for, at der skal udvises tilbageholdenhed med anvendelse af betinget straf, herunder med vilkår om samfundstjeneste, hvis betingelserne i øvrigt er opfyldt, jf. herved lov nr. 152 af 18. februar 2015 om ændring af bl.a. straffeloven (samfundstjeneste m.v.) Højesteret fandt efter en samlet vurdering af karakteren af de begåede forhold, frihedsstraffens længde og oplysninger om tiltaltes personlige forhold,

at der burde fastsættes en betinget straf på fængsel i 1 år med en prøvetid på 2 år og vilkår om 200 timers samfundstjeneste inden for en længstetid på 1 år.

Samfundstjeneste kan således anvendes i sager om svindel med covid-19-hjælpepakker, hvis betingelserne (herunder gerningsmandens egnethed) i øvrigt er opfyldt. Der er tale om en samlet vurdering af gerningen og gerningsmanden, se hertil Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om samfundstjeneste, pkt. 5.3.3, Straffelovrådets betænkning nr. 1545/2014 om samfundstjeneste mv. s. 183-184 samt L 50 af 5. november 2014.

5.5. Straffelovens § 81 d, stk. 3 - tillægsbøde for udnyttelse af covid-19 hjælpepakker

Efter straffelovens § 81 d, stk. 3, skal der ved udmåling af tillægsbøde efter straffelovens § 50, stk. 2, i forbindelse med overtrædelser omfattet af § 81 d, stk. 2, lægges vægt på den opnåede eller tilsigtede vinding.

Der henvises til det under pkt. 5.4 anførte om den lovændring (lov nr. 893 af 21. juni 2022), der medførte, at personer, der har begået svindel m.v. med covid-19-hjælpepakker, mens straffelovens § 81 d fortsat var i kraft, men som endnu ikke har modtaget endelig dom herfor, fra den 1. juli 2022 skal kunne idømmes indtil dobbelt – frem for indtil fire gange højere – straf i forhold til den straf, der ville være idømt for tilsvarende forhold, der ikke har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark.

Det fremgår endvidere af forarbejderne til lov nr. 893 af 21. juni 2022 (L 180 af 27. april 2022, de almindelige bemærkninger pkt. 2.5), at det er hensigten, at sådanne personer fortsat skal kunne idømmes tillægsbøder, der er fire gange så høje som den tillægsbøde, de pågældende ville være idømt i sager, der ikke omhandler svindel m.v. med covid-19-hjælpepakker.

Se i øvrigt forarbejderne til lov nr. 893 af 21. juni 2022 (L 180 af 27. april 2022, de almindelige bemærkninger pkt. 2.5)

Det fremgår af forarbejderne til loven (L 157 af 26 marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3.), at der ved alle lovovertrædelser med baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark, hvor en person uberettiget har opnået eller søgt at opnå lån, kredit, støtte, tilskud eller lignende kompensation fra hjælpepakker til imødegåelse af skadevirkninger ved covid-19-epidemien og derigennem har opnået en økonomisk vinding for sig selv eller andre, skal udmåles en bøde som tillægsstraf.

En bøde skal således almindeligvis idømmes som tillægsstraf i alle tilfælde, hvor en fysisk person idømmes en betinget eller ubetinget fængselsstraf. Tillægsbøden skal beregnes med udgangspunkt i den opnåede eller tilsigtede vinding og fastsættes i overensstemmelse med straffeskærpelsen i stk. 2.

Af de specielle bemærkninger til lovforslagets § 1, nr. 1, fremgår endvidere, at såfremt flere personer i fællesskab har foretaget de strafbare forhold, udmåles en tillægsbøde til hver af disse personer. Det gælder også i det tilfælde, hvor en medarbejder har foretaget de strafbare forhold på vegne af et selskab.

Forhøjelse af bøden skal ikke modsvares af en mindre fængselsstraf, og idømmelse af en tillægsbøde skal i almindelighed ikke afhænge af den tiltalte persons betalingsevne.

Der henvises til forarbejderne til loven (L 157 af 26 marts 2020, de specielle bemærkninger § 1, nr. 1) for konkrete eksempler på bestemmelsens tiltænkte anvendelsesområde.

Højesteret har i to domme afsagt den 9. september 2022 (U 2022.4820H/AM2022. 09.09H og U 2022.4486/AM2022. 09.09H2) idømt tillægsgbøder svarende til fire gange det beløb, som svigen angik.

I U2022. 4486H, hvor en del af svigen var begået forud for ikrafttræden af straffelovens § 81 d har Højesteret endvidere fastslået, at der ikke er grundlag for at idømme tillægsgbøde for forhold, som er begået forud for vedtagelsen af straffeskærpelsesreglen i straffelovens § 81 d.

5.6. Straffelovens § 81 d, stk. 4 - generel straffeskærpelse for forbrydelser med baggrund i eller sammenhæng med covid-19

Efter straffelovens § 81 d, stk. 4, skal det ved fastsættelse af straf for lovovertrædelser, som ikke er omfattet af stk. 1 eller 2, i almindelighed indgå som en skærpende omstændighed, hvis lovovertrædelsen har baggrund i eller sammenhæng med covid-19-epidemien i Danmark.

Det fremgår af forarbejderne til loven (L 157 af 26. marts 2020, de specielle bemærkninger til § 1, nr. 1), at bestemmelsen finder anvendelse på alle typer af kriminalitet, som ikke er nævnt i § 81 d, stk. 1.

Det er en betingelse for at skærpe straffen, at den pågældende lovovertrædelse helt eller delvis skal have været motiveret af at udnytte den situation, som covid-19 har medført i Danmark.

Det er uden betydning, om den pågældende under normale omstændigheder også ville have begået den samme form for kriminalitet f.eks. ved brug af hjælpemidler eller ved hjælp af en anden metode.

6. Straf for overtrædelser af epidemiloven

Epidemiloven er den lov, som i Danmark regulerer foranstaltninger mod smitsomme og andre overførbare sygdomme.

Coronavirussygdom 2019 (covid-19) blev med bekendtgørelse nr. 157 af 27. februar 2020 om ændring af liste B til lov om foranstaltninger mod smitsomme sygdomme og andre overførbare sygdomme optaget på liste B til epidemiloven. Bestemmelserne i epidemiloven blev således med virkning fra den 29. februar 2020 også gældende for covid-19.

Der er efterfølgende i medfør af epidemiloven løbende udstedt en række bekendtgørelser i forbindelse med håndteringen af covid-19, herunder bekendtgørelser om f.eks. forbud mod adgang til og restriktioner for lokaler og lokaliteter og krav om mundbind mv. Visse af bekendtgørelserne har været afgrænset til at gælde bestemte kommuner.

Den 1. marts 2021 trådte den nye epidemilov (lov nr. 285 af 27. februar 2021 om epidemier mv.), i kraft.

Det fremgår nu af § 2 i epidemiloven, at loven omfatter smitsomme sygdomme, alment farlige sygdomme og samfundskritiske sygdomme. Det fremgår af forarbejderne til loven (L 134 af 22. december 2020,

de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.2), at Coronavirussygdom (covid-19) er et eksempel på en alment farlig og samfundskritisk sygdom, som er omfattet af loven.

Epidemiloven indeholder bl.a. bestemmelser om, at Styrelsen for Patientsikkerhed kan udstede påbud til enhver, der lider af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, eller som formodes at være smittet med en sådan, om at lade sig undersøge (§ 13), indlægge (§14), isolere (§15) eller behandle (§ 18), ligesom styrelsen kan udstede påbud om afspærring af et bestemt område (§26), f.eks. hvor en alment farlig eller samfundskritisk sygdom optræder, eller hvor der er risiko for, at en sådan sygdom optræder eller bringes ind.

Epidemiloven indeholder endvidere en bestemmelse om, at politiet – hvis der er fastsat regler om forbud mod, at flere personer befinder sig på samme sted – kan nedlægge forbud mod ophold på et bestemt sted (§ 25), hvis det efter politiets skøn er nødvendigt for at forhindre fare for smitte med den samfundskritiske sygdom det pågældende sted. Et sådant forbud omfatter dog ikke almindelig færden det pågældende sted.

Derudover indeholder epidemiloven en bestemmelse om, ved et skib eller luftfartøjs ankomst fra udlandet skal bl.a. føreren underrette Styrelsen for Patientsikkerhed, hvis der er personer om bord, der lider af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, eller som formodes at kunne være smittet med en sådan, eller hvis andre forhold om bord indebærer fare for udbredelse af almentfarlige eller samfundskritiske sygdomme (§ 38, stk. 1 og 2). Endvidere skal bl.a. den ansvarshavende for et transportmiddel udlevere oplysninger om passager og besætningsmedlemmer, hvis en person om bord lider af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, eller formodes at kunne være smittet af med en sådan, og det er nødvendigt med henblik på at hindre udbredelse af eller smitte med en sådan sygdom (§ 50).

Overtrædelse af bestemmelserne i epidemiloven straffes med mindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning med bøde eller fængsel indtil 6 måneder, jf. epidemilovens § 66.

Epidemiloven indeholder derudover en række bemyndigelsesbestemmelser, hvorefter der kan udstedes bekendtgørelser med regler om f.eks. forbud mod adgang til og restriktioner for lokaler og lokaliteter og krav om mundbind mv.

Der har i medfør af epidemiloven været udstedt en række bekendtgørelser, som også indeholder strafbelagte bestemmelser. Samtlige bekendtgørelser udstedt med hjemmel i epidemiloven indeholdende bestemmelser om straf er nu ophævet.

6.1. Straffelovens § 3 og eventuel forelæggelse for statsadvokaten

Anklagemyndigheden skal i forbindelse med håndteringen af de straffesager, der er omfattet af de indførte ændringer af epidemiloven og de bekendtgørelser, som er udstedt i medfør af epidemiloven i forbindelse med håndtering af Coronavirussygdom (covid-19), være opmærksom på straffelovens § 3.

Udgangspunktet efter straffelovens § 3, stk. 1, er, at spørgsmålet om strafbarhed og straf skal afgøres efter den på pådømmelsestidspunktet gældende lov. Beror ophøret af lovens gyldighed på ydre, strafskylden uvedkommende forhold, skal handlingen bedømmes efter den på gerningstidspunktet gældende lov jf. bestemmelsens stk. 1, 2. pkt.

En handlings strafbarhed vil altid afhænge af en konkret vurdering af omstændighederne i en sag.

Om der i en given sammenhæng er tale om ydre, strafskylden uvedkommende forhold er en konkret vurdering, der henhører under domstolene. Der findes imidlertid en række trykte domme, hvor domstolene har taget stilling til spørgsmålet.

Der kan eksempelvis henvises til Østre Landsrets dom af 9. april 1974 (U. 1974.824, hvor tiltalte blev idømt en bøde for overtrædelse af en hastighedsbegrænsning i den dagældende bekendtgørelse nr. 567 af 7. november 1973, jf. § 1 i lov nr. 236 af 6. juni 1968 om forsyningsmæssige foranstaltninger, uanset at bekendtgørelsen var ophævet på pådømmelsestidspunktet. Østre Landsret udtalte i den forbindelse, at den senere skete ophævelse af hastighedsbegrænsningen, der var fastsat alene for at virke forbrugsbegrænsende under oliekrisen, beroede på ydre, strafskylden uvedkommende formål, hvorfor ophævelsen ikke kunne medføre, at tiltalte nu måtte frifindes.

Der kan endvidere henvises til Højesterets dom af 27. august 2019 (U. 2019.3937, hvor tiltalte blev idømt 6 måneders fængsel for overtrædelse af straffelovens § 114 j, stk. 1, jf. stk. 3, jf. den dagældende bekendtgørelse nr. 1200 af 28. september 2018, ved at have indrejst og taget ophold i et forbudsbelagt konfliktområde uden tilladelse, uanset at bekendtgørelsen var ophævet på pådømmelsestidspunktet. Højesteret anfører bl.a. i dommens præmisser, at den nye regulering ikke har ændret ved straffeordningen i straffelovens § 114 j, og at der efter Højesterets opfattelse ikke med bekendtgørelsen er foretaget nogen omvurdering af strafværdigheden af overtrædelser ved indrejse og ophold uden tilladelse i de forbudszoner, der var fastsat i den tidligere bekendtgørelse. Da ophævelsen af den tidligere bekendtgørelse – som følge af en ændret faktisk situation i Syrien, der var indtrådt efter gerningstidspunktet således beroede på ydre, strafskylden uvedkommende forhold, skulle tiltaltes handlinger bedømmes efter den straffelovgivning, som var gældende på gerningstidspunktet, jf. straffelovens § 3, stk. 1, 2. pkt. Højesteret bemærkede, at dette understøttedes af forarbejderne til straffelovens § 114 j, stk. 3, 2. pkt.

Hvis der i en konkret straffesag opstår tvivl om det juridiske grundlag, herunder fortolkningen af straffelovens § 3, skal sagen forelægges for statsadvokaten med en indstilling om sagens afgørelse. Forelæggelsen kan eventuelt ske telefonisk.

6.2. Bødetakster for overtrædelse af epidemilovens bestemmelser om undladelse af at efterkomme et påbud om undersøgelse, indlæggelse, isolation, behandling eller afspærring af et område mv. og overtrædelse af opholdsforbud mv.

Sanktionering for overtrædelser af epidemiloven og principperne for udmåling af bøder fremgår af forarbejderne til epidemiloven (L 158 af 26. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.8.2 og L 134 af 22. december 2020, de specielle bemærkninger til § 65).

Bødetaksterne fremgår af nedenstående afsnit 6.2.1.- 6.2.4.

Fastsættelsen af straffen vil dog fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

6.2.1. Bødetakster for undladelse af at efterkomme et påbud om undersøgelse, indlæggelse, isolation, behandling eller afspærring af et område

Epidemiloven indeholder bestemmelser om, at Styrelsen for Patientsikkerhed kan udstede påbud til enhver, der lider af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, eller som formodes at være smittet med en sådan, om at lade sig undersøge (§ 13), indlægge (§14), isolere (§15) eller behandle (§ 18), ligesom styrelsen kan udstede påbud om afspærring af et bestemt område (§26), f.eks. hvor en alment farlig eller samfundskritisk sygdom optræder, eller hvor der er risiko for, at en sådan sygdom optræder eller bringes ind.

Bestemmelserne er en videreførsel af de hidtil gældende bestemmelser i § 5, stk. 1 og 2, og § 7, i den tidligere gældende epidemilov, jf. lovbekendtgørelse nr. 1444 af 1. oktober 2020 med senere ændringer.

Det fremgår af epidemilovens § 66, stk. 1, nr. 1, (tidligere § 29, stk. 1, nr. 2), at undladelse af at efterkomme et påbud meddelt efter bl.a. § 13, § 14, stk. 1, § 15, stk. 1, § 18, stk. 1 og § 26, stk. 1, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Rigsadvokaten har tidligere fastsat det vejledende bødeniveau for at overtræde eller undlade af efterkomme et påbud om at lade sig undersøge, indlægge, isolere eller behandle på grund af smitte eller formodet smitte med covid-19 til 3.500 kr., jf. skema 1 nedenfor.

Endvidere har Rigsadvokaten tidligere fastsat det vejledende bødeniveau for at overtræde et påbud om afspærring af et område til 2.500 kr., jf. skema 1 nedenfor.

Det fremgår af forarbejderne til epidemiloven (L 134 af 22. december 2020, de specielle bemærkninger til § 65), at det hidtil fastsatte bødeniveau for at undlade at efterkomme et påbud om undersøgelse, indlæggelse, isolation, behandling eller afspærring af et område forudsættes videreført.

Bødetaksterne for overtrædelse af ovenstående bestemmelser er således de samme både før og efter den 1. marts 2021.

Skema 1: Bødetakster for manglende efterkommelse af påbud efter epidemiloven og overtrædelse af påbud afspærring af et område

	1. gangstilfælde	Gentagelsestilfælde
Manglende efterkommelse af et påbud om at lade sig undersøge, indlægge, isolere eller behandle	3.500 kr.	Forhøjelse
Overtrædelse af et påbud om afspærring af et område	2.500 kr.	Forhøjelse

6.2.2. Bødetakster for overtrædelser af opholdsforbud og manglende bistand til skiltning om opholdsforbud

6.2.2.1 Bødetakster for overtrædelse af opholdsforbud og manglende bistand til skiltning om opholdsforbud i perioden fra 18. marts 2020 til den 3. april 2020

Politiets adgang til at nedlægge opholdsforbud har fra den 18. marts 2020 til den 28. februar 2021 været reguleret i bekendtgørelsen om forbud mod større forsamlinger og forbud mod adgang til og restriktioner for visse lokaler i forbindelse med håndtering af Coronavirussygdom 2019 (covid-19).

Politiet har endvidere i medfør af bekendtgørelsen haft mulighed for at anmode den, der har rådighed over det sted, som er omfattet af opholdsforbuddet, at bistå med opsætning af skilte.

Det har i bekendtgørelsen både været strafbelagt at overtræde et opholdsforbud samt at undlade at yde bistand til opsætning af skilte om opholdsforbuddet.

Rigsadvokaten fastsatte den 18. marts 2020, samme dag, som den første bekendtgørelse om forbud mod større forsamlinger og forbud mod adgang til og restriktioner for visse lokaler i forbindelse med Coronavirussygdom 2019 (COVID-19) trådte i kraft, et vejledende bødeniveau for ikke at efterkomme politiets påbud og anvisninger.

Det vejledende bødeniveau for manglende efterkommelse af politiets påbud og anvisninger blev i den forbindelse fastsat til 1.500 kr. Dette omfatter også overtrædelser af et opholdsforbud og undladelse af at yde bistand til opsætning af skilte om opholdsforbuddet, se skema 2, nedenfor.

Skema 2: Bødetakster for overtrædelser af opholdsforbud og manglende bistand til skiltning om opholdsforbud i perioden fra 18. marts 2020 til den 3. april 2020

	1. gangstilfælde	Gentagelsestilfælde
Overtrædelse af opholdsforbud og manglende bistand til skiltning om opholdsforbud	1.500 kr.	Forhøjelse

6.2.2.2 Bødetakster for overtrædelse af opholdsforbud og manglende bistand til skiltning om opholdsforbud fra den 4. april 2020

Den 4. april 2020 trådte lov nr. 359 af 4. april 2020 om ændring af lov om foranstaltninger mod smitsomme og andre overførbare sygdomme (Yderligere foranstaltninger for at forebygge og inddæmme smitte med COVID-19 m.v.) (epidemiloven) i kraft.

Med lovændringen blev bødestraffen skærpet for overtrædelse af bekendtgørelsen om forbud mod større forsamlinger og forbud mod adgang til og restriktioner for visse lokaler i forbindelse med Coronavirussygdom 2019 (COVID-19), herunder for overtrædelser af opholdsforbuddet efter bekendtgørelsen om forbud mod større forsamlinger og forbud mod adgang til og restriktioner for visse lokaler i forbindelse med håndtering af Coronavirussygdom 2019 (covid-19).

Det fremgår af forarbejderne til loven (L 158 af 26. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.8.2.), at det er forudsat med lovforslaget, at bødeniveauet for overtrædelse af regler udstedt i medfør af epidemilovens § 6, stk. 1, og stk. 3 (opholdsforbud og bistand til opsætning af skilte eller lignende), som udgangspunkt hæves til 2.500 kr. i førstegangstilfælde, jf. skema 3 nedenfor. Der vil i gentagelsestilfælde være grundlag for højere bødestraffe.

I forarbejderne er endvidere fastsat nærmere bødeudmålingsprincipper for overtrædelser begået af juridiske personer. Det er i den forbindelse Rigsadvokatens vurdering, at der ved juridiske personers overtrædelser af reglerne om bistand til opsætning af skilte om opholdsforbud skal tages udgangspunkt i de bødetakster, som gælder for juridiske personers overtrædelser af øvrige restriktioner for lokaler og lokaliteter. Det betyder, at sanktionsniveauet som udgangspunkt udgør 3.000 kr. i førstegangstilfælde, jf. pkt. 7.3.

Sanktionsniveauet skal dog differentieres efter virksomhedens størrelse, ligesom niveauet vil stige i 2. og 3. gangstilfælde til henholdsvis 6.000 kr. og 9.000 kr.

Bødestraffen vil endvidere kunne stige yderligere ved overtrædelser i 4. gang tilfælde eller derover, jf. skema 3 nedenfor.

Med den nye epidemilov (lov nr. 285 af 27. februar 2021 om epidemier mv.) af 1. marts 2021 fremgår politiets mulighed for i visse tilfælde at meddele opholdsforbud nu af lovens § 25, stk. 1. Det fremgår heraf, at hvis der i medfør af § 24, stk. 1, er fastsat regler om forbud mod, at flere personer befinder sig på samme sted, kan politiet nedlægge forbud mod ophold på et bestemt sted, som er omfattet af disse regler, og hvortil der er almindelig adgang, hvis det efter politiets skøn er nødvendigt for at forhindre fare for smitte med den samfundskritiske sygdom det pågældende sted, jf. dog stk. 2. Forbud efter 1. pkt. omfatter ikke almindelig færden det pågældende sted.

Det fremgår i den forbindelse af forarbejderne til loven (L 134 af 22. december 2020, de specielle bemærkninger til § 25), at det uanset et nedlagt forbud fortsat vil være lovligt eksempelvis at gå henover en plads eller igennem en park, som er omfattet af forbuddet. Opholdsforbuddet vil heller ikke være til hinder for, at kunder kan stå i kø i eller ved en butik m.v. beliggende i det område, der er omfattet af forbuddet.

De nærmere regler om politiets fastsættelse af opholdsforbud fremgår af bekendtgørelse om forbud mod forsamlinger i forbindelse med håndtering af covid-19. Af samme bekendtgørelse fremgår bestemmelsen om bistand til opsætning af skilte om opholdsforbuddet.

Det fremgår af epidemilovens § 66, stk. 1, nr. 2, at overtrædelse af et forbud efter § 25, stk. 1, straffes med bøde eller fængsel indtil 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning. Af forarbejderne til epidemiloven (L 134 af 22. december 2020, de specielle bemærkninger til § 65) fremgår, at det hidtidige fastsatte bødeniveau for overtrædelser af opholdsforbuddet mv. videreføres, jf. skema 3 nedenfor.

Skema 3: Bødetakster for overtrædelser af opholdsforbud og manglende bistand til skiltning om opholdsforbud efter den 4. april 2020

	1.gangstilfælde	Gentagelsestilfælde
Overtrædelse af opholdsforbud og manglende bistand til skiltning om opholdsforbud	2.500 kr.	Forhøjelse
Manglende efterkommelse af politiets påbud og anvisninger	2.500 kr.	Forhøjelse

Skema 4: Bødetakster for juridiske personers manglende bistand til skiltning om opholdsforbud fra den 4. april 2020

Virksomhedens størrelse	1. gangstilmælde	2. gangstilmælde	3. gangstilmælde
Små og mindre virksomheder (1-9 ansatte) og ikke-erhvervsdrivende juridiske personer	3.000 kr.	6.000 kr.	9.000 kr.
Mellemstore virksomheder (10-49 ansatte)	6.000 kr.	12.000 kr.	18.000 kr.
Store virksomheder (50 ansatte eller derover)	12.000 kr.	30.000 kr.	45.000 kr.

6.2.4 Bødetakster i forbindelse med overtrædelser, der vedrører rejser til Danmark

6.2.4.1. Bødetakster for ansvarshavende for et transportmiddels manglende udlevering af passageroplysninger og manglende orientering af myndighederne om, hvis der er personer om bord, der lider af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom fra den 4. april 2020

Epidemiloven indeholder en bestemmelse om, at ved et skib eller luftfartøjs ankomst fra udlandet skal bl.a. føreren underrette Styrelsen for Patientsikkerhed, hvis der er personer om bord, der lider af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, eller som formodes at kunne være smittet med en sådan, eller hvis andre forhold om bord indebærer fare for udbredelse af almentfarlige eller samfundskritiske sygdomme (§ 38, stk. 1 og 2).

Endvidere skal bl.a. den ansvarshavende for et transportmiddel udlevere oplysninger om passager og besætningsmedlemmer, hvis en person om bord lider af en alment farlig eller samfundskritisk sygdom, eller formodes at kunne være smittet af med en sådan, og det er nødvendigt med henblik på at hindre udbredelse af eller smitte med en sådan sygdom (§ 50, stk. 1).

Bestemmelserne er i hovedtræk en videreførsel af bestemmelserne i § 13, stk. 1 og 2, i den tidligere gældende epidemilov, jf. lovbekendtgørelse nr. 1444 af 1. oktober 2020 med senere ændringer.

Det fremgår af epidemilovens § 66, stk. 1, nr. 3 (tidligere § 29), at medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning straffes den der undlader at efterkomme pligten til at underrette Styrelsen for Patientsikkerhed efter § 38, stk. 1 eller stk. 3, med bøde eller fængsel indtil 6 måneder.

Det fremgår endvidere af epidemilovens § 66, stk. 2, at medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der undlader at efterkomme en anmodning fremsat af Styrelsen for Patientsikkerhed efter § 50, stk. 1.

Det fremgår af forarbejderne til epidemiloven (L 158 af 26. marts 2020, de specielle bemærkninger til nr. 13), at for så vidt angår overtrædelser af § 13, stk. 1 og 2 (nu § 38, stk. 1 og 2), forudsættes det, at strafforfølgningen – for så vidt angår ansvarshavende for luftfartøjer – skal følge, hvad der er fastsat efter PNR-loven. Det følger således af PNR-lovens forarbejder, at der ved strafforfølgningen af luftfartsselskaber kan tages hensyn til antallet af passagerer på den berørte flyvning, og om luftfartsselskabet

tidligere har begået en overtrædelse efter loven. Dette indebærer, at den samlede effekt af det enkelte luftfartsselskabs manglende efterlevelse skal inddrages i vurderingen af straffens fastsættelse.

Det fremgår endvidere, at der ved fastsættelsen af straffen efter PNR-loven navnlig tages hensyn til, at bøden skal være effektiv, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning. Bødestrafen vil i førstegangstilfælde, som udgangspunkt være mellem 10.000 kr. og 100.000 kr. pr. flyvning, hvor der ikke videregives PNR-oplysninger i overensstemmelse med lovforslagets krav. Der kan ved fastsættelsen bl.a. tages hensyn til antallet af passagerer på den pågældende flyvning.

Straffen efter PNR-loven kan nedsættes eller bortfalde helt, hvis overtrædelsen skyldes undskyldelige omstændigheder. Dette vil bl.a. kunne være tilfældet, hvis luftfartsselskabet kan påvise, at det grundet forhold hos tredjemand – og uagtet, at selskabet har udfoldet rimelige bestræbelser på at afhjælpe forholdet – har været afskåret fra at videregive PNR-oplysninger i overensstemmelse med lovforslagets krav, eller hvor et fly, der ikke er beregnet til at ankomme til Danmark, pludselig er blevet omdirigeret til at lande i Danmark.

Ved strafforfølgningen af ansvarshavende for luftfartøjer for overtrædelser af epidemilovens § 13 vil disse hensyn kunne inddrages på tilsvarende vis.

Den 1. marts 2021 trådte den nye epidemilov (lov nr. 285 af 27. februar 2021 om epidemier mv.), i kraft.

Det bemærkes, at § 50 om udlevering af oplysninger efter anmodning fra Styrelsen for Patientsikkerhed nu også gælder oplysninger om besætningsmedlemmer.

Det er Rigsadvokatens vurdering, at sanktionering skal foretages i overensstemmelse med hidtidig praksis.

Bødetaksterne for overtrædelse af ovenstående bestemmelser er således de samme både før og efter den 1. marts 2021.

6.2.4.2 Bødetakster vedrørende manglende opfyldelse af krav om bl.a. test, undersøgelse og isolation ved indrejse i landet

Den 7. februar 2021 trådte bekendtgørelse nr. 182 af 5. februar 2021 om krav om test og isolation ved indrejse i Danmark i forbindelse med håndtering af Coronavirussygdom (covid-19), i kraft. Bekendtgørelsen er efterfølgende erstattet af en senere bekendtgørelse.

Bekendtgørelsen indeholder krav om, at personer, der ankommer til Danmark fra udlandet, som udgangspunkt skal have foretaget test for covid-19 samt på forlangende skal give de fornødne oplysninger til testpersonalet. Bekendtgørelsen indeholder endvidere krav om at personer skal gå i isolation i 10 dage, og at der højst må opholde sig to personer på isolationsstedet.

Det er Rigsadvokatens vurdering, at der for manglende overholdelse af reglerne i bekendtgørelsen skal tages udgangspunkt i de bødetakster, som er beskrevet i forarbejderne til lov nr. 160 af 3. februar 2021 (L 152 om lov om ændring af lov om foranstaltninger mod smitsomme sygdomme og andre overførbare sygdomme, sundhedsloven og retsplejeloven, de specielle bemærkninger til § 1, nr. 5), som trådte i kraft

3. februar 2021. Det fremgår heraf, at det forudsættes, at bødeniveauet for overtrædelse af regler, der giver mulighed for efter epidemiloven at fastsætte generelle regler om krav om bl.a. test og isolation ved indrejse i landet, som udgangspunkt udmåles til 3.500 kr. i førstegangstilfælde, jf. skema 5 nedenfor.

Det bemærkes i den forbindelse, at det er Rigsadvokatens vurdering, at tilfælde, hvor en person, som i øvrigt vil lade sig teste, isoleret set ikke vil efterkomme kravet om på forlangende at give de fornødne oplysninger til testpersonalet, i medfør af bekendtgørelsens § 2, stk. 1, tilsvarende vil kunne sanktioneres ud fra samme bødeudmålingsprincip. Det betyder, at det vejledende bødeniveau for sådanne isolerede overtrædelser tilsvarende udgør 3.500 kr. i førstegangstilfælde. Der vil i gentagelsestilfælde være grundlag for højere bødestrafte.

Det fremgår af Sundheds- og Ældreudvalgets betænkning af 9. februar 2021 over forslag til lov om epidemier m.v. (epidemiloven), (til nr. 26 og nr. 48), at det forudsættes, at bødeniveauet for overtrædelser af regler udstedt i medfør af lovforslagets § 40 om krav om bl.a. test og isolation ved indrejse i landet som udgangspunkt udmåles til 3.500 kr. i førstegangstilfælde, jf. skema 5 nedenfor. Der vil dog i gentagelsestilfælde kunne være grundlag for højere bødestraf eller – hvis de nærmere fastsatte regler giver mulighed for fængselsstraf - fængselsstraf. Endvidere forudsættes det, at der for særlig grove overtrædelser vil kunne idømmes en fængselsstraf.

Bødetaksterne for overtrædelse af ovenstående bestemmelser er således de samme både før og efter den 1. marts 2021.

Skema 5: Bødetakster for overtrædelse af krav om test og isolation mv. ved indrejse i Danmark

	1. gangstilfælde	Gentagelsestilfælde
Manglende efterkommelse af krav om foretagelse af covid-19 test	3.500 kr.	Forhøjelse
Manglende udlevering af fornødne oplysninger til testpersonalet	3.500 kr.	Forhøjelse
Manglende efterkommelse af krav om 10 dages isolation	3.500 kr.	Forhøjelse
Manglende efterkommelse af krav om maks to personer på isolationsstedet	3.500 kr.	Forhøjelse

6.2.4.3 Indrejse i Danmark i strid med Udlændingeloven

Efter udlændingelovens § 59, stk. 1, nr. 1, straffes en udlænding, der ulovligt indrejser i Danmark, dvs. uden om paskontrollen. En udlænding, der bevidst afgiver urigtige oplysninger eller på svigagtig vis skaffer sig adgang til Danmark gennem paskontrollen, kan straffes efter udlændingelovens § 59, stk. 1, nr. 2. Der henvises for så vidt angår strafpåstande for disse overtrædelser til Rigsadvokatmeddelelsens afsnit om udlændingelovens § 59, § 59 a og § 59 b

7. Bødetakster for overtrædelse af bekendtgørelser udstedt i medfør af epidemiloven

Der er i medfør af epidemiloven løbende udstedt en række bekendtgørelser og ændringsbekendtgørelser i takt med den fortsatte håndtering af Coronavirussygdom 2019 (covid-19).

Der er i den forbindelse udstedt bekendtgørelser om bl.a. forbud mod adgang til og restriktioner for lokaler og lokaliteter, krav om mundbind mv., forbud mod indtagelse af alkoholiske drikke under ophold i og kørsel med bus mv. Nogle bekendtgørelser har været afgrænset til at gælde bestemte kommuner.

Det bemærkes, at det fremgår af epidemilovens § 68, stk. 3, at bekendtgørelser, der har været udstedt i medfør af den tidligere gældende epidemilov, jf. lovbekendtgørelse nr. 1444 af 1. oktober 2021, som ændret ved § 1 i lov nr. 160 af 3. februar 2021, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af forskrifter fastsat i medfør af den nye epidemilov. Det gælder, selv om reglerne indeholder bestemmelser om, at de ophæves den 1. marts 2021.

Det gælder dog ikke regler, der er fastsat i medfør af § 1, stk. 2, §§ 6, 6 a, 12 a-f og 21 a og 21 i den tidligere epidemilov, jf. lovbekendtgørelse nr. 1444 af 1. oktober 2020, som ændret ved § 1 i lov nr. 160 af 3. februar 2021. Disse blev ophævet den 15. april 2021.

Det er altid vigtigt i forbindelse med sagernes behandling at undersøge, hvilken bekendtgørelse, der var gældende på gerningstidspunktet. Der henvises i den forbindelse til pkt. 6.1, hvor det bl.a. fremgår, at udgangspunktet efter straffelovens § 3, stk. 1, er, at spørgsmålet om strafbarhed og straf skal afgøres efter den på pådømmelsestidspunktet gældende lov. Beror ophøret af lovens gyldighed på ydre, strafskylden uvedkommende forhold, skal handlingen bedømmes efter den på gerningstidspunktet gældende lov jf. bestemmelsens stk. 1, 2. pkt. En handlings strafbarhed vil dog altid afhænge af en konkret vurdering af omstændighederne i en sag.

Bødetaksterne for overtrædelser af forsamlingsforbud, manglende efterkommelse af politiets påbud, overtrædelse af lukke- og restriktionskrav for lokaler og lokaliteter, manglende efterkommelse af bortvisning, mv. fremgår nedenfor under pkt. 7.1. - 7.6.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne straffniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

7.1. Bødetakster for overtrædelser af forsamlingsforbud mv.

7.1.1. Bødetakster i perioden fra 18. marts 2020 til 3. april 2020

Rigsadvokaten fastsatte den 18. marts 2020, samme dag, som den første bekendtgørelse om forbud mod større forsamlinger og forbud mod adgang til og restriktioner for visse lokaler i forbindelse med Coronavirussygdom 2019 (covid-19) trådte i kraft, vejledende bødetakster for overtrædelse af forsamlingsforbuddet og manglende efterkommelse af politiets påbud og anvisninger.

De vejledende takster udgør 1.500 kr., som kan forhøjes i gentagelsestilfælde, se skema 6 nedenfor.

Skema 6: Bødetakster for overtrædelse af forsamlingsforbuddet og for manglende efterkommelse af politiets påbud og anvisninger i perioden fra 18. marts 2020 til 3. april 2020

	1.gangstilfælde	Gentagelsestilfælde
--	-----------------	---------------------

Overtrædelse af forsamlingsforbuddet	1.500 kr.	Forhøjelse
Manglende efterkommelse af politiets påbud og anvisninger	1.500 kr.	Forhøjelse

7.1.2. Bødetakster fra den 4. april 2020

Den 4. april 2020 trådte lov nr. 359 af 4. april 2020 om ændring af lov om foranstaltninger mod smitsomme og andre overførbare sygdomme (Yderligere foranstaltninger for at forebygge og inddæmme smitte med covid-19 m.v.) (epidemiloven) i kraft.

Med lovændringen blev bødestraffen skærpet for overtrædelse af bekendtgørelsen om forbud mod større forsamlinger og forbud mod adgang til og restriktioner for visse lokaler i forbindelse med Coronavirus-sygdom 2019 (covid-19).

Det fremgår af forarbejderne til loven (L 158 af 26. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.8.2.), at det er forudsat med lovforslaget, at bødeniveauet for overtrædelse af regler udstedt i medfør af epidemilovens § 6, stk. 1, som udgangspunkt hæves til 2.500 kr. i førstegangstilfælde. Der vil i gentagelsestilfælde være grundlag for højere bødestraffe.

Det betyder, at udgangspunktet for udmålingen af bøder til fysiske personer for overtrædelse af forsamlingsforbuddet og for ikke at efterkomme politiets påbud fra den 4. april 2020 er 2.500 kr., jf. skema 7 nedenfor.

Det fremgår af forarbejderne til epidemiloven (L 134 af 22. december 2020, de specielle bemærkninger til § 65), at de hidtidige fastsatte bødetakster for overtrædelse af forsamlingsforbud forudsættes videreført efter den 1. marts 2021, hvor epidemiloven træder i kraft.

Hvis der er tale om overtrædelser af forsamlingsforbuddet i forbindelse med piratfester, se hertil pkt. 7.1.3. nedenfor.

Skema 7: Bødetakster for overtrædelser af forsamlingsforbuddet og for manglende efterkommelse af politiets påbud og anvisninger fra 4. april 2020

	1. gangstilfælde	Gentagelsestilfælde
Overtrædelse af forsamlingsforbuddet	2.500 kr.	Forhøjelse
Personer, som ikke efterkommer politiets påbud og anvisninger	2.500 kr.	Forhøjelse

7.1.3. Skærpede bødetakster for overtrædelser af forsamlingsforbuddet i sager om piratfester og lignende

Det fremgår af forarbejderne til epidemiloven (L 134 af 22. december 2020, de specielle bemærkninger til § 65), som trådte i kraft den 1. marts 2021, at det for så vidt angår overtrædelser af forsamlingsforbuddet generelt vil kunne være en skærpende omstændighed, at der er tale om en overtrædelse af det til enhver tid gældende forsamlingsforbud, som markant overstiger den tilladte grænse, eller at en arrangør af arrangementet f.eks. har økonomisk interesse i at afvikle et arrangement i strid med reglerne.

Det forudsættes således i forarbejderne, at straffen for overtrædelse af forsamlingsforbuddet som udgangspunkt fastsættes til en bøde på 4.000 kr. i førstegangstilfælde, hvis overtrædelsen er sket ved deltagelse i forsamlinger, arrangementer, begivenheder og lignende, kan karakteriseres som piratfester og lignende.

Det forudsættes endvidere, at straffen for arrangørers afholdelse af sådanne arrangementer som udgangspunkt skal fastsættes til en bøde på 5.000 kr.

Det bemærkes, at hvis der i det konkrete tilfælde er tale om en ikke-erhvervsdrivendes omgåelse af forbuddet mod at drive natklub, diskotek eller lignende, vil arrangøren kunne straffes med en bøde svarende til de såkaldte lukkekrav, hvor udgangspunktet er en bøde på 10.000 kr. Det forudsættes at gælde, uanset om arrangøren er en fysisk eller juridisk person.

Endvidere forudsættes det, at der i gentagelsestilfælde sker en betydelig skærpelse af straffen.

Det fremgår af forarbejderne, at det ved vurderingen af, om en forsamling m.v. kan karakteriseres som en piratfest eller lignende, bl.a. kan indgå, om festen f.eks. er annonceret på de sociale medier eller på anden vis, da der herved kan ske en meget hurtig kommunikation til potentielt set mange mennesker.

Ved vurderingen af, om der er tale om en omgåelse af forbuddet mod at drive natklub, diskotek eller lignende, kan det endvidere indgå i vurderingen, om arrangøren tjener penge på arrangementet i form af f.eks. entre, salg af mad, drikkevarer eller lignende, og om festen finder sted på en måde, som kan sidestilles med arrangementer m.v. på natklubber, barer og diskoteker.

Bødetaksterne fremgår af skema 8, nedenfor og kan således anvendes fra den 1. marts 2021.

Det bemærkes, at det er Rigsadvokatens vurdering, at lignende betragtninger om skærpede bødeniveauer for deltagelse i og arrangeren af piratfester og lignende også gør sig gældende forud for den 1. marts 2021. Rigsadvokaten skal i den forbindelse henvise til Rigsadvokatens mail af 2. oktober 2020 til samtlige embeder, i hvilken forbindelse Rigsadvokaten har anmodet kredsene om – i samarbejde med statsadvokaten – at finde en række egnede prøvesager, hvor bødeniveauet i sådanne sager kan prøves for domstolene med henblik på en skærpelse af bødestrafen.

Skema 8: Skærpede bødetakster for overtrædelse af forsamlingsforbuddet i forbindelse med piratfester og lignende fra 1. marts 2021

	1 . gangstilfælde	Gentagelsestilfælde
Deltager	4.000 kr.	Forhøjelse
Arrangør	5.000 kr. (10.000 kr. hvis omgåelse af forbud mod at drive natklub, diskotek eller lignende (lukkekrav, jf. pkt. 7.2))	Forhøjelse

7.2. Bødetakster for overtrædelse af lukkekrav

7.2.1. Bødetakster i perioden fra 18. marts 2020 til 3. april 2020

Rigsadvokaten fastsatte den 18. marts 2020, samme dag, som den første bekendtgørelse om forbud mod større forsamlinger og forbud mod adgang til og restriktioner for visse lokaler i forbindelse med Coronavirus-sygdom 2019 (covid-19) trådte i kraft, at bøden for erhvervsdrivendes manglende overholdelse af lukkekrav for restauranter, butikker, sport- og fritidsfaciliteter mv., til 5.000 kr. i førstegangstilfælde, jf. skema 9, nedenfor. Bøden kan forhøjes i gentagelsestilfælde, se skema 9 nedenfor.

Skema 9: Bødetakster for overtrædelse af lukkekrav i perioden fra 18. marts 2020 til 3. april 2020

	1.gangstilfælde	Gentagelsestilfælde
Erhvervsdrivendes manglende overholdelse af lukkekrav for restauranter, butikker, sport- og fritidsfaciliteter mv.	5.000 kr.	Forhøjelse

7.2.2. Bødetakster for overtrædelse af lukkekrav fra 4. april 2020

Den 4. april 2020 trådte lov nr. 359 af 4. april 2020 om ændring af lov om foranstaltninger mod smitsomme og andre overførbare sygdomme (Yderligere foranstaltninger for at forebygge og inddæmme smitte med covid-19 m.v.) (epidemiloven) i kraft.

Med lovændringen blev bødestrafen skærpet for overtrædelse af bekendtgørelsen om forbud mod større forsamlinger og forbud mod adgang til og restriktioner for visse lokaler i forbindelse med Coronavirus-sygdom 2019 (covid-19).

De fremgår af (L 158 af 26. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.8.2.), at det forudsættes, for så vidt angår fastsættelse af bødeniveauet for overtrædelse af regler udstedt i medfør af epidemilovens § 12 b, at det hidtidige bødeniveau på 5.000 kr. for ikke at overholde lukkekrav som udgangspunkt hæves til det dobbelte i førstegangstilfælde.

Det fremgår derudover af forarbejderne til loven (L 158 af 26. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.8.2.), at det er forudsat med lovforslaget, at der ved udmålingen af bøder til erhvervsdrivende efter forskrifter, der udfærdiges i henhold til loven, skal tages hensyn til antallet af ansatte i virksomheden på gerningstidspunktet.

Det forudsættes endvidere, at der ved udmåling af bødeniveauet i både førstegangstilfælde og gentagelsestilfælde vil skulle skelnes mellem små og mindre virksomheder (1-9 ansatte), mellemstore virksomheder (10-49 ansatte) samt store virksomheder (50 ansatte eller derover).

Det betyder, at det normale bødeniveau i førstegangstilfælde som udgangspunkt vil skulle forhøjes med henholdsvis 100 % for mellemstore virksomheder og 300 % for store virksomheder, hvor virksomhedens størrelse er afhængig af antallet af ansatte.

Disse niveauer forudsættes som udgangspunkt forhøjet i 2. gangstilfælde med 100 % for de små og mellemstore virksomheder og med 150 % for store virksomheder. I tredje gangstilfælde forudsættes niveauerne for de respektive virksomhedskategorier som udgangspunkt forhøjet med 50 % i forhold til niveauerne i 2. gangstilfælde.

Bødetaksterne fremgår af skema 10, nedenfor.

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 285 af 27. februar 2021 (L 134 af 22. december 2020, de specielle bemærkninger til § 65), at de hidtil gældende principper for bødeudmålingen forudsættes videreført efter den 1. marts 2021, hvor epidemiloven træder i kraft, herunder at sanktionen for overtrædelser begået af juridiske personer, som ikke er erhvervsdrivende, herunder ikke-erhvervsdrivende fonde foreninger eller trossamfund uden for folkekirken, som ikke overholder lukkekrav, som udgangspunkt udgør 10.000 kr. i førstegangstilfælde. Bødetaksten vil stige i 2. og 3. gentagelsestilfælde til henholdsvis 20.000 kr. og 30.000 kr. Bødestraffen vil endvidere kunne stige yderligere ved overtrædelser i 4. gangstilfælde eller derover

Skema 10: Bødetakster for overtrædelse af lukkekrav fra 4. april 2020

Virksomhedens størrelse	1. gangstilfælde	2. gangstilfælde	3. gangstilfælde
Små og mindre virksomheder (1-9 ansatte) og ikke-erhvervsdrivende juridiske personer	10.000 kr.	20.000 kr.	30.000 kr.
Mellemstore virksomheder (10-49 ansatte)	20.000 kr.	40.000 kr.	60.000 kr.
Store virksomheder (50 ansatte eller derover)	40.000 kr.	100.000 kr.	150.000 kr.

Det bemærkes at bødestraffen vil kunne stige yderligere ved overtrædelser i 4. gangstilfælde og derover.

7.3. Bødetakster for overtrædelse af restriktioner mv. og manglende efterkommelse af påbud i relation til sådanne krav

7.3.1. Bødetakster i perioden fra 18. marts 2020 til 3. april 2020

Rigsadvokaten fastsatte den 18. marts 2020, samme dag, som den første bekendtgørelse om forbud mod større forsamlinger og forbud mod adgang til og restriktioner for visse lokaler i forbindelse med Coronavirussygdom 2019 (covid-19) trådte i kraft, bødetaksten for erhvervsdrivendes manglende overholdelse af restriktioner for visse lokaler og manglende efterkommelse af politiets påbud og anvisninger til 1.500 kr. i førstegangstilfælde, jf. skema 11 nedenfor. Bøden kan forhøjes i gentagelsestilfælde, se skema 11, nedenfor.

Skema 11: Bødetakster for overtrædelse af restriktioner mv. og manglende efterkommelse af påbud herom i perioden fra 18. marts 2020 til 3. april 2020

	1.gangstilfælde	Gentagelsestilfælde
Manglende efterkommelse af politiets påbud og anvisninger	1.500 kr.	Forhøjelse

7.3.2. Bødetakster i perioden fra 4. april 2020

Den 4. april 2020 trådte lov nr. 359 af 4. april 2020 om ændring af lov om foranstaltninger mod smitsomme og andre overførbare sygdomme (Yderligere foranstaltninger for at forebygge og inddæmme smitte med covid-19 m.v.) (epidemiloven) i kraft.

Med lovændringen blev bødestrafen skærpet for overtrædelse af bekendtgørelsen om forbud mod større forsamlinger og forbud mod adgang til og restriktioner for visse lokaler i forbindelse med Coronavirus-sygdom 2019 (covid-19).

Det fremgår af forarbejderne til epidemiloven (L 158 af 26. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.8.2.), at det forudsættes, at fysiske og juridiske personers overtrædelse af øvrige krav udstedt i medfør af epidemiloven og manglende efterkommelse af påbud i relation til sådanne krav som udgangspunkt fordobles til 3.000 kr. i førstegangstilfælde.

Det er Rigsadvokatens vurdering, at øvrige krav og restriktioner, der kan fastsættes med hjemmel i bestemmelsen med henblik på at forebygge og inddæmme udbredelse af en alment farlig sygdom, bl.a. kan omhandle krav til f.eks. juridiske personer, som har rådighed over lokaler og lokaliteter, hvortil offentligheden har adgang, om at der maksimalt tillades adgang for et bestemt antal personer, at der opsættes informationsmateriale om krav om mundbind mv., og at der er synligt personale til stede, der påser at kravene bliver overholdt mv.

Det forudsættes, at der ved udmåling af bødeniveauet i både førstegangstilfælde og gentagelsestilfælde vil skulle skelnes mellem små og mindre virksomheder (1-9 ansatte), mellemstore virksomheder (10-49 ansatte) samt store virksomheder (50 ansatte eller derover).

Det betyder, at det normale bødeniveau i førstegangstilfælde som udgangspunkt vil skulle forhøjes med henholdsvis 100 % for mellemstore virksomheder og 300 % for store virksomheder, hvor virksomhedens størrelse er afhængig af antallet af ansatte.

Disse niveauer forudsættes som udgangspunkt forhøjet i 2. gangstilfælde med 100 % for de små og mellemstore virksomheder og med 150 % for store virksomheder. I tredjegangstilfælde forudsættes niveauerne for de respektive virksomhedskategorier som udgangspunkt forhøjet med 50 % i forhold til niveauerne i 2. gangstilfælde. Bødetaksterne fremgår af skema 12 nedenfor.

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 285 af 27. februar 2021 (L 134 af 22. december 2020, de specielle bemærkninger til § 65), at de hidtil gældende principper for bødeudmåling forudsættes videreført efter den 1. marts 2021.

Det fremgår videre af forarbejderne, at sanktionen for ikke-erhvervsdrivende juridiske personers manglende overholdelse af øvrige restriktioner for lokaliteter og manglende efterkommelse af påbud herom, som udgangspunkt udgør 3.000 kr. i førstegangstilfælde. Bødetaksten vil stige i 2. og 3. gentagelsestilfælde til henholdsvis 6.000 kr. og 9.000 kr., jf. skema 12 nedenfor. Bødestrafen vil endvidere kunne stige yderligere ved overtrædelser i 4. gangs tilfælde eller derover.

Skema 12: Bødetakster for manglende overholdelse af restriktioner til lokaler og lokaliteter samt manglende efterkommelse af påbud herom fra 4. april 2020

Virksomhedens størrelse	1. gangstiltfælde	2. gangstiltfælde	3. gangstiltfælde
Små og mindre virksomheder (1-9 ansatte) og ikke-erhvervsdrivende juridiske personer	3.000 kr.	6.000 kr.	9.000 kr.
Mellemstore virksomheder (10-49 ansatte)	6.000 kr.	12.000 kr.	18.000 kr.
Store virksomheder (50 ansatte eller derover)	12.000 kr.	30.000 kr.	45.000 kr.

Det bemærkes at bødestrafen vil kunne stige yderligere ved overtrædelser i 4. gangstiltfælde og derover.

7.4. Bødetakster for overtrædelser af bekendtgørelser om krav om anvendelse af mundbind, fremvisning af dokumentation for negativ covid-19 test mv.

7.4.1 Bødetakster for fysiske og juridiske personers overtrædelser af krav om at sikre personers anvendelse af mundbind, fremvisning af dokumentation for negativ covid-19 test mv.

Der er i medfør af epidemiloven løbende udstedt en række forskellige bekendtgørelser, som indeholder bestemmelser om krav om anvendelse af mundbind mv. og fremvisning af dokumentation for negativ covid-19 test, herunder på serveringssteder mv.

Det er altid vigtigt i forbindelse med sagernes behandling at undersøge, hvilken bekendtgørelse, der var gældende på gerningstidspunktet, jf. også pkt. 6.1.

Rigsadvokaten har tidligere fastsat et vejledende sanktionsniveau for overtrædelse af bekendtgørelserne om krav om mundbind mv.

Det er Rigsadvokaten vurdering, at sanktioneringen af fysiske og juridiske personers manglende opfyldelse af krav om at påse, at der bliver anvendt mundbind mv. eller fremvist dokumentation for negativ covid-19 test skal følge de retningslinjer for sanktionering, der fremgår af forarbejderne til epidemiloven for så vidt angår øvrige krav og restriktioner. Der henvises i den forbindelse til 158 af 26. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.8.2.

Det fremgår heraf, at det forudsættes, at fysiske og juridiske personers overtrædelse af øvrige krav udstedt i medfør af epidemiloven og manglende efterkommelse af påbud i relation til sådanne krav som udgangspunkt fastsættes til 3.000 kr. i førstegangstiltfælde, der forhøjes i gentagelsestiltfælde.

Det forudsættes, at der ved udmåling af bødeniveauet i både førstegangstiltfælde og gentagelsestiltfælde vil skulle skelnes mellem små og mindre virksomheder (1-9 ansatte), mellemstore virksomheder (10-49 ansatte) samt store virksomheder (50 ansatte eller derover).

Det betyder, at det normale bødeniveau i førstegangstilfælde som udgangspunkt vil skulle forhøjes med henholdsvis 100 % for mellemstore virksomheder og 300 % for store virksomheder, hvor virksomhedens størrelse er afhængig af antallet af ansatte.

Disse niveauer forudsættes som udgangspunkt forhøjet i 2. gangstilfælde med 100 % for de små og mellemstore virksomheder og med 150 % for store virksomheder. I tredje gangstilfælde forudsættes niveauerne for de respektive virksomhedskategorier som udgangspunkt forhøjet med 50 % i forhold til niveauerne i 2. gangstilfælde. Bødetaksterne fremgår af skema 13 nedenfor.

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 285 af 27. februar 2021 (L 134 af 22. december 2020, de specielle bemærkninger til § 65), at de hidtil gældende principper for bødeudmåling forudsættes videreført efter den 1. marts 2021.

Nedenstående bødetakster kan anvendes før og efter den 1. marts 2021.

Skema 13: Bødetakster for fysiske og juridiske personers overtrædelser af krav om at sikre personers anvendelse af mundbind, fremvisning af dokumentation for negativ covid-19 test mv.

Virksomhedens størrelse	1. gangstilfælde	2. gangstilfælde	3. gangstilfælde
Små og mindre virksomheder (1-9 ansatte) og ikke-erhvervsdrivende juridiske personer	3.000 kr.	6.000 kr.	9.000 kr.
Mellemstore virksomheder (10-49 ansatte)	6.000 kr.	12.000 kr.	18.000 kr.
Store virksomheder (50 ansatte eller derover)	12.000 kr.	30.000 kr.	45.000 kr.

7.4.2. Bødetakster for fysiske personers manglende efterkommelse af en bortvisning om manglende anvendelse af mundbind eller manglende fremvisning af dokumentation for negativ covid-19 test mv.

Den 4. april 2020 trådte lov nr. 359 af 4. april 2020 om ændring af lov om foranstaltninger mod smitsomme og andre overførbare sygdomme (Yderligere foranstaltninger for at forebygge og inddæmme smitte med COVID-19 m.v.) (epidemiloven) i kraft.

Fysiske personers manglende efterkommelse af en bortvisning må efter Rigsadvokatens vurdering sanktioneres med udgangspunkt i de retningslinjer, der fremgår af forarbejderne til epidemiloven (L 158 af 26. marts 2020, de almindelige bemærkninger pkt. 2.8.2.).

Det betyder, at bødetaksten ved manglende efterkommelse af en bortvisning efter Rigsadvokatens vurdering udgør 2.500 kr., som kan forhøjes i gentagelsestilfælde, se skema 14, nedenfor.

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 285 af 27. februar 2021 (epidemiloven) (L 134 af 22. december 2020, de specielle bemærkninger til § 65), at de hidtil gældende principper for bødeudmåling forudsættes videreført efter den 1. marts 2021.

Skema 14: Bødetakster for fysiske personers manglende efterkommelse af en bortvisning i forbindelse med manglende anvendelse af mundbind eller manglende fremvisning af dokumentation for negativ covid-19 test mv.

	1. gangstilfælde	Gentagelsestilfælde
Manglende efterkommelse af bortvisning	2.500 kr.	Forhøjelse

8. Efter dom

8.1. Afgørelser til Vidensbasen

Anklageren skal overveje, om domme om udnyttelse af covid-19-hjælpepakker er egnet til at indgå i Anklagemyndighedens Vidensbase.

Vidensbasen skal dels indeholde afgørelser, som afspejler straffnivauet, praksis for rettighedsfrakendelse og andre retsfølger mv., dels afgørelser af mere principiel karakter, hvor der er taget stilling til et eller flere uafklarede spørgsmål i relation til bestemmelsernes anvendelsesområde, fortolkning mv.

En afgørelse kan også have generel betydning, hvis den f.eks. indeholder en sagkyndig erklæring eller anden faglig udtalelse, som vil være anvendelig i andre sager.

Domme til Vidensbasen sendes på mail til vidensbasen@ankl.dk med en kort begrundelse for indstillingen. Domme til Vidensbasen skal være endelige.

9. Love og forarbejder

Straffeloven - seneste hovedlov

- Lov nr. 976 af 17. september 2019 med senere ændringer
- Lov nr. 289 af 27. februar 2021 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og udlændingeloven
- Lov nr. 1851 af 20. september 2021

Epidemiloven – seneste hovedlov

- Lov nr. 1026 af 1. oktober 2019 om foranstaltninger mod smitsomme og andre overførbare sygdomme (epidemiloven)
- Lov nr. 160 af 3. februar 2021 om ændring af lov om foranstaltninger mod smitsomme sygdomme og andre overførbare sygdomme, sundhedsloven og retsplejeloven.
- Lov nr. 285 af 27. februar 2021 om epidemier mv.
- Der henvises endvidere til lovbekendtgørelse nr. 1444 af 1. oktober 2020 om foranstaltninger mod smitsomme og andre overførbare sygdomme

Retsplejeloven - seneste hovedlov

- Lov nr. 1445 af 29. september 2020 med senere ændringer
- Lov nr. 1835 af 15. september 2021

Relevante forarbejder

- L 110 af 25. november 2020 – Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og udlændingeloven (Ophævelse af revisionsbestemmelse)

- L 157 af 26. marts 2020 – Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og udlændingeloven (Skærpet straf for lovovertrædelser med baggrund i eller sammenhæng med covid-19 og blokering af hjemmesider, hvorfra der begås visse lovovertrædelser, som har baggrund i eller sammenhæng med covid-19)
- L 157 ændringsforslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og udlændingeloven (udvidelse af bestemmelsens anvendelsesområde)
- L 157 ændringsforslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og udlændingeloven (blokering af hjemmesider)
- Retsudvalgets Betænkning af 1. april 2020 over lovforslaget
- Justitsministerens besvarelse af udvalgsspørgsmål over lovforslaget
- Betænkning over forslag til lov om epidemier m.v. (epidemiloven), afgivet af Sundheds- og Ældreudvalget den 9. februar 2021

Bekendtgørelser

- Bekendtgørelse om forbud mod større forsamlinger og mod adgang til og restriktioner for lokaler og lokaliteter i forbindelse med håndtering af covid-19
- Bekendtgørelse nr. 182 af 5. februar 2021 om krav om test og isolation ved indrejse i Danmark i forbindelse med håndtering af Coronavirussygdom (covid-19)
- Der udstedes løbende nye bekendtgørelser i forbindelse med håndteringen af covid-19. Rigsadvokaten kan i den forbindelse henvise til lovtidende.dk med henblik på et fuldstændigt overblik over bekendtgørelser.

Rigsadvokaten, den 22. september 2023

RIGSADVOKATEN

/ Rigsadvokaten